

Юнак

РІК
число П
12

Зміст

Сторінка

- 1 З гаври Старого Вовка
- 1 А. Бобенко: Прийшла зима
- 1 Історичний календар
- 2 Г. Скит: Слідами св. Отця Николая
- 4 Визначні сучасні українці
Маларство: Любослав Гуцалюк
Література: Улас Самчук
- 5 Улас Самчук: Юна любов
- 7 Таємниці цікавого світу
- 9 Гутірка Деді Юрка
- 10 Стежинка: Про лещета
- 10 Стежинка Гуня: Мої перші лещета
- 11 Бурлака: Альпійські мудрощі
- 13 М. Шарлемань: Сова
- 15 Руди Роб: Змагове лещетарство
- 17 Друг Крук: Куток старшого юнака
- 18 Матрица: Наплечник-саночки
- 19 Подруга Оля: Пластункам на вушко
- 20 Загадки
- 21 Розгадки загадок
- 21 Поради Подруги Даді
- 22 Юрій Копач: По скелястих горах Канади
- 24 С. П.: Тиждень пластуна в Едмонтоні
- 24 Відбиванковий турнір
- 25 Ю. П.: Лісова школа
- 27 Молоде Перо:
"Незабудки": Спорт з гумором
"Пролом": Співучі лещета
"Пролом": Чи це домівка?
- 28 Від адміністрації

При виданні цього числа співпрацювали: Члени журенів УСП і УПС "Перші Стежі". Технічне оформлення: ст. пл. Т. Геврик, См. Ілюстрації: Б. Певний, С. Лада, пл. сен. В. Пилишенко, Ч-ць, ст. пл. Т. Геврик, Чм, ст. пл. В. Повзанюк. Напілка: пл. сен. Я. Елиів.

"Юнак" — журнал пластового юнацтва. Видає Головна Пластова Булава. Уповноважений для справ "Юнака" — пл. сен. Юрій Пасецький, ЛЧ. Редагує Колегія. Головний редактор — пл. сен. Л. С. Онишкевич, См, технічне оформлення — ст. пл. М. Баб'юк, См, Головний адміністратор — пл. сен. О. Тарнавський, ЛЧ, заступник адміністратора — пл. сен. С. Гель, Ч-ць.

Річна передплата за 10 чисел: США і Канада — 4.00 дол. Австралія — 1.10.0, Австрія — 90 шіл, Аргентина — 250 пез, Бразилія — 200 кр., Велика Британія — 1.0.0, Німеччина — 10 н.м., Франція — 15 фр. Ціна одного числа у США і Канаді — 50 центів.

Редакція застерігає собі право: виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані до друку матеріали згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

Усі статті, дописи, розгадки тощо У справах передплат і оголошень прохасмо слати на адресу редакції: звертається до адміністрації.

Mr. L. S. ONYSHKEVYCH
180 Franklin Cor. Rd.
Nassau Garden Apts. L 19
Trenton, N.J., 08638, U.S.A.

Адреса адміністрації:
YUNAK MAGAZINE
2199 Bloor Street West
Toronto 9, Ontario, Canada

Ч. 12 (18) — РІК II
ГРУДЕНЬ — DECEMBER
1964

З НАВРІ СТАРГО ВОВКА

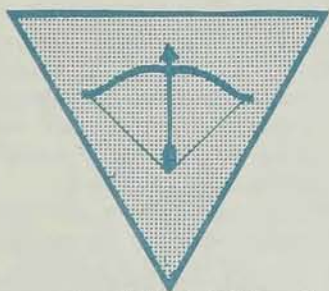
Дорогі Подруги і Друзі!

Ось знову два однойменні курені УСП і УПС допомогли нам приготувати «спеціальне» число «Юнака»! Цим разом до справи взялися курені УПС УСП «Перші Стежі», які оце приготували нам багато цікавого матеріалу про зимове пластування і лещетарство. Починається зима, тож напевно не одні з Вас, До-

рогі Читачі, тими матеріалами скористуються! Тож усі ми подякуймо гарно Стежинкам.

А Вам, Дорогі Друзі, я бажаю веселого і щасливого зимового пластування. Понад усе пам'ятайте: **безпека найважливіша**. На лещетах, чи на ковзанах легко впасти і поломити собі кості — вважайте ж, щоб і Ви не були одними з тих нещасливців, які зимують у гіпсі...

Ваш Старий Вовк

Відзнака куренів УСП і УПС «Перші Стежі»

Прийшла зима біловолоса...
Неначе білим полотном,
Блискучим снігом одяглось
Село і поле за селом.
Над полем синьою дугою
Широке небо простялось...
І мов сльозою золотою
Блискуче сонце налилось.

**Андрій Бобенко
1888 р.**

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

- 2. 12. 1938 проголошено Карпатську Україну автономною державою.
- 7. 12. 1936 помер український письменник Василь Стефаник.
- 22. 12. 1834 народилась письменниця Марко Вовчок.
- 22. 12. 1932 героїчна смерть членів українського визвольного руху в Галичині, Біласа і Данилишина.
- 23. 12. 1873 засновано у Львові Наукове Товариство ім. Шевченка (НТШ).

Моя прогулянка по Європі кінчилася, але серце чомусь було неспокійне. Скільки вражень, скільки розваг по столицях світу, а однак чогось не достає. Все перед моїми очима стояв вичитаний в американській газеті лист якогось турка, що попав в Америку під саме Різдво і, бачачи, як пишно величають тут Санта Клоса, писав: «Коли я бачив гріб святого Миколая в Анталії, в Туреччині, він не був у доброму стані. І я не бачив жадних християн, які подбали б про нього. Мені цікаво, чи американські купці або які християни захотіли б реставрувати гробовець цього славного мужа...»

СЛІДАМИ св. о. Миколая

А, може, мені відвідати ці місця? Тепер, коли так близько. Так легко пересуватися по карті світу. Я в Римі... Балкани. Істамбул. Не стямившись, я вже телефонувала до літунської компанії. Літак готовий. Вілітає вночі.

І ось я вже в Істамбулі, де свята Софія, де так багато чого оглядати. Але мені ніколи зупинятися. На півдні Туреччини, над Середземним морем лежить Анталія, через неї мій шлях до місць, де жив Мирликійський Чудотворець. Коли я з поміччю льокальної літунської лінії опинилася на вулицях цього мальовничого міста, що його звуть турецькою Рів'єрою, мені здавалося, що я вже близько мети. Ввічливий представник літунської компанії Теробан уже знав про мій приїзд і мої наміри. Він, колишній мешканець Тексасу, привітав мене мовою, яку рідко давалося мені чути за час мандрівки.

— Чим можу служити?

— Чим? Спрямуйте мене зараз до Мірри.

— Неможливо.

Він дивився на мене із тим співчуттям, яким обдаровуємо капризних дітей.

— Неможливо. До Мірри двісті п'ятдесят кілометрів гірського терену. Гори заселені півдикими людьми, розбійниками. А ви самі. І ще жінка в цій країні.

Я стояла безрадно серед вулиці. Краса природи полонила очі. Кипариси й пальми, і гори, і море. Мечеть. І стрункий мінарет височіє над усім, націлений у небо, наче модерна ракета, що ось-ось полетить до самого Аллаха. А мені з того всього, виходить, вертатися назад на літак. І то будучи так близько. Візники проїжджають в ту і ту сторону. Коляси їх розмальовані, застелені килимами. Тільки гукнути «арабачі!» — і зупиниться отой вусач, відбере в мене валізу і повезе. Але куди?

Коляса справді зупинилася біля мене, хоч я й не кликала нікого. Я глянула. Знайоме обличчя. Ця ж людина їхала разом зі мною в літаку з Істамбулу. Хто він?

— Я Детлеф Дусман, представник торговельної компанії з Бремену. Випадково зачув

вашу розмову... Ваші пляни дуже складні. Якщо хочете, сідайте зі мною, поїдемо до готелю, я розкажу вам дещо більше.

Пан Дусман зацікавлений цьогорічним збором бавовни, він саме приїхав в Анталію на розмови з місцевими купцями. Ці околиці він знає... Він навіть володіє дещо турецькою мовою. А англійська в нього таки не погана, у всякому разі достатня, щоб легко порозумітися.

— Ви хочете поїхати в Мірру. Це таки неможливе.

Він запримітив жаль і сум у моїх очах і додав:

— Не знаєте, що плянуєте. Це не для вас подорож. Дикі гори, погані дороги. Тільки зрідка каравани і люди, намірів яких не знаєте. Звичай цієї країни не такі, як у вашій Америці, зокрема у відношенні до жінок.

— А все ж... — не могла я погодитися.

Він завагався, зрозумівши, що я від пляну не відступлю.

— Я радо допоміг би вам, але в мене час зайнятий аж до суботи.

— А в суботу?

— В суботу я до ваших послуг.

Використати чужі зв'язки в таких випадках — єдиний рятуюнок.

Пан Дусман винайняв за 35 дол. французький мінібус із шофером, який знав дорогу. Ранком у суботу, ще під зорю, покотились ми нерівними дорогами. Покинувши Анталію, наш мінібус став героїчно спинатися під гори, понад урвища... Середземне море внизу манило глибінню й лякало. Один необережний рух на похилій, ніким не направлюваній дорозі, і наша поїздка скінчиться... Але море віддалилося, лишилося десь збоку. Гори кругом ставали щораз дикіші. Голі скелі, тільки тут і там у заглибинах якась зелень, якісь кущі. Зрідка якісь колиби. Чим живуть ці люди? Хіба дикими ягодами?

Шофер турок раз-у-раз виглядав тривожно у вікно. Невже ж боїться засідки? Врешті

зупинив машину край дороги. Далі не поїде. Колесо ледве держиться на осі, хилиться, як п'яне, готове злетіти, а з ним і ми покотимось у пропасть з нашим мінібусом. Турок розводив руками. Дусман придивлявся уважно до дефекту з німецькою точністю. Доки вони там міркували, на дорозі появилася каравана. Я сховалася в кабину, але каравана виявилася приязною. Попереду йшла жінка, ведучи верблюда. В сідлі між горбами височіла дитина, окутана турецьким барвистим килимом. Знову верблуди і погоничі, знову засмагли обличчя турків. Поїхали...

І ми нарешті зрушили з місця, бо коли винахідливість турка скомбінувати з досвідом німця, виходить чудо. І хоч ще три рази довелося ставати в пошукуванні за цвяхом, щоб тримати колесо на осі, ми вперто посувалися вперед. Ліворуч знову появилася море, підпливало нам назустріч. Це Фініке, мала туристична місцевина. І знову безлюдні гори. Скелі понад морем мармурові. Барва мармуру біла, з легким рожевим відтінком, перекликається чудово з голубінню неба і глибінню моря. Не диво, що в цьому камені втілила людина свої найкращі архітвори.

І, нарешті, ми близько мети. Забуваються всі пригоди, всі турботи. Серце б'ється трепетно. Як виглядають ті околиці?

Ми покинули мале Демре з купиною хат, з непоквапною публікою, що гостювала вздовж малої торговельної вулиці в тіні кипарисів. Зближаємося до Мірри. А думки снуються про цю дивну постать.

Церква св. о. Миколая в забутті, справді,

як писав про неї невідомий турок у листі до християнської совісти. Ще донедавна ховалися в цій церкві з своєю чередою пастухи в негоді. Сама церква — сірий корпус, і тільки вежа вказує, що це святиня. А втім, вся споруда, видна над поверхнею, — це новіша надбудова. Правдива церква з часів Мирлікійського Чудотворця осіла в землю. Колись, в якомусь столітті, може під впливом океану чи підземних потоків, земля осіла тут, лагідно оточивши з усіх сторін, не порушивши її будови, ніби намагаючись зберегти її так напів у землі для майбутніх, нетямучих поколінь. Дві копули ледве видніють над землею позаду добудованої структури.

У церкву сходимо вниз сходами, на внутрішнє подвір'я. На ньому ще видно мозаїку.

Звалені колони, що їх нема кому підняти і нема кому визначити їх місця в цій будівлі, валяються скрізь. Передсінок з двома входами і вікном посередині. По боках нави, середня велика, простора. Надломані, злегка похилені колони стоять у тому місці, де колись був іконостас, що відділяв вівтар від решти церкви. Тут стояв Святий, з сивою бородою, з мітрою і жезлом.

Праворуч вівтаря у бічній келії гробівець, де поховано святого. Крипта розбита. В ній отвір, що й досі зяє пустою, як рана, незагоєна рана на цій частині світу, що зазнав стільки спустошень, віддаючи свої традиції, свої духові скарби спокійнішим сторонам Заходу. Це як турки йшли вже підбоям, займаючи ці сторони, нищили все християнське в XI сторіччі, тоді відважні італійські моряки підпливли під Мірру, увійшли в церкву, розбили крипту і забрали тіло Святого.

Недалеко крипти на стіні якийсь напис. Сочка фотоапарата схоплює його, плівка записує, щоб осталося на пам'ятку, щоб тисячі байдужих бодай на світлинах могли оглянути ці забуті місця й подумати про них.

На мене вже чекає літак в Істамбулі, моє місце зарезервоване на завтра, а я ще серед гір Анталії, і важко розлучитися з цими місцями. Але пора, пора! Добрий герр Дусман не терпелився і явно тривожиться. Нас тільки двоє серед цих руїн, а біля нас наші провідники. Хто ці люди? Їх погляди не викликають довіри.

Наш мінібус везе нас знову знайомими дорогами. Ідемо серед зливи через зібрані в повільні гірські ручаї, серед пригод, що їх годі тут уже описувати. Тільки вже з літака, що мчав ранком з Анталії в Істамбул, оглядаючи гірські рельєфи, усвідомила я, в якому небезпечному турне я була. Справді, чи не чудо, що я побачила ці місця власними очима? Тільки чуду треба завдячувати, що я, самотня дівчина, могла побувати там.

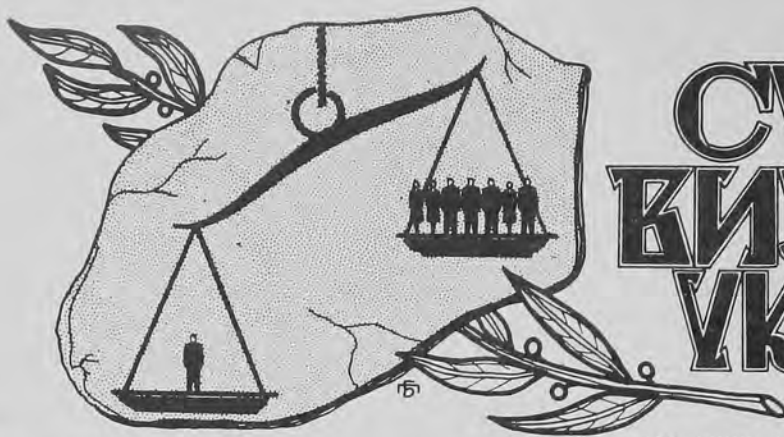
І ось я вдома. Очі милуються світлинами з моєї подорожі. Ось напис біля крипти. Це, мабуть, по-грецьки.

Світло прожектора пронизує негатив, кидаючи на малий екран літери, ряди літер. Зверху напис затемнений, мабуть, дощі добралися туди, і мох зеленою верствою осів у рівчаках. Але внизу напис який же чіткий! Підходимо, придивляємося.

— Надю! Це наше! Старослов'янське письмо!

Хто вирізбив ці слова? Коли? Чи вже нема в нас більше паломників? Невже вигасла наша віра, а з нею й наша сила? Хіба повторити словами молитви, що її донесло туди, у саму гущу бісурменського світу, віруюче, полум'яне серце якогось паломника: «...Святий отче Николаю, моли Христа Бога спастися душам нашим!»

(За газетою «Свобода»)

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

Малярство

ЛЮБОСЛАВ ГУЦАЛЮК

Любослав Гуцалюк належить до середньої генерації українських мистців, які свій мистецький вишкіл дістали вже в школах нового континенту. Гуцалюк народився у Львові в 1923 р. На еміграції опинився вже як дозріла людина. Початкове мистецьке виховання дістав в рр. 1947-49 у відомого всім мистця, пл. сен. Едварда Козака. Після приїзду до США здобув мистецьку освіту в роках 1950-54 в Купер Юніон Арт Скул в Нью-Йорку, яку закінчив з першою нагородою у красних мистецтвах («файн артс»). Упродовж останніх десяти років мистець живе частинно в Нью-Йорку, а частинно в Парижі. Париж став для Гуцалюка прибраною мистецькою батьківщиною, де він себе найкраще почуває. Це помічається в його творах. Краєвиди Франції, Парижу чи південного французького побережжя, малює він залюбки навіть у Нью-Йорку. Гуцалюк виставляв свої картини на цілому ряді індиві-

дуальних виставок. Три більші виставки відбулися в Парижі (1956, 1959, 1963), одна в Міляно (1959), 4 в Нью-Йорку (1957, 1960, 1962, 1963) та одна в Торонті (1962). Всі виставки мали добрий успіх серед глядачів та поміж критиками. Зокрема тепло прийняла Гуцалюка паризька критика, а мистецькі журнали Парижу містили прихильні рецензії на всі його виставки. У двох паризьких журналах помістили цілосторінкові репортажі з репродукціями із відвідин в ательє Гуцалюка. Від кількох місяців Гуцалюк знову перебуває в Нью-Йорку, де його остання виставка відбулася восени ц.р.

Мистецтво важко схарактеризувати кількома словами і тому, що його техніка та світосприймання його власні, і тому, що він не стоїть на місці. Кожна виставка його творів приносить зі собою щось нове. Його техніка з 1964 р. багато в дечому змінилася від 1961 р., все ж таки, хоча барокова кучерявість картин із 1964 р., здавалося б, зовсім відмінна від лінійності композицій з 1960 р., Гуцалюк у своїй творчості залишається своєрідний.

пл. сен. Микола Кузьмович

ЛІ ТЕРА ТУРА

УЛАС САМЧУК

За яких 38 років своєї літературної діяльності письменник Улас Самчук вже видав кільканадцять своїх книг (деякі кілька разів перевдані). Тепер він — один із найвизначніших наших письменників поза межами рідної землі.

Народився він на Волині (в славному селі Дермань — диви світлина) — і тому так часто в його творах описані волиняни.

У місті Рівному він деякий час редагував часопис «Волинь». Під час війни німці були його ув'язнили. Від 1948 р. наш письменник живе в Торонті, і тут продовжує свою літературну діяльність.

Твори письменника Самчука прямо і глибоко підхоплюють життя, людей, їхні переживання і події часу. Тому їх так цікаво читається. Ось деякі із його книжок: тритомовий твір «Волинь», «Марія» (повість), «Гори говорять» (роман з гуцульського життя), «Кулак» (роман) «Ост» (три томи) і інші. У цьому числі подаємо уривок з дуже цікавої його повісти про молодь (два томи) «Юність Василя Шеремети». Після цього уривка напевно захочете прочитати решту повісти, як і інші, дуже вартісні книжки нашого визначного письменника.

Стежинка Л-ка

Троїцький монастир в рідному селі Уласа Самчука Дермані, на Волині. Цей монастир уфундував князь Василь Острозький. Під час останньої війни більшовики знищили монастир, а село перейменували.

Ю Улас Самчук НА ЛЮБОВ

(Уривок із повісти «Юність Василя Шеремети»)

Василь прийшов додому. Скоро одинадцять година. Господиня вийшла йому відчиняти. Вона ще не спить, на носі окуляри, в руках панчоха. — І хто так пізно ходить... Ось Женя сидить вдома, — бурчить вона. Євген її улюбленець, і вона, як тільки може, охоче наводить його як приклад невинної порядности. Це Євгена злостить. Він справді вдома, але зовсім не тому, що йому це хочеться, а тому, що не може нікуди піти. Він гнівається на Василя, що той не каже, куди йде.

Василь приходить. Червоний, піднесений, трошки нерівний в настрій. Євген вже, дяка Богові, лежить і вдає, що спить. Лямпа ще світиться. На столі холодна вечеря для Василя, купа розкиданих підручників і між ними Василів загальний зшиток.

Василь поволі вечеряє, в думці перебирає враження минулого дня, вишукує Настині вірші, довго їх перечитує, вдивляється в характер її письма. Думає, що має їй сказати. Що значать ті вірші? Нащо якраз йому їх дала? Що значать слова, щоб не думав нічого забобонного? У ньому бушують здогади за і проти. Невже, невже?... Не може то ніяк бути... Ніяк, ніяк, ніколи в світі... Вона хотіла тільки показати йому ті вірші, дала йому для критики. А тоді для кого вони були призначені? Довго сидів і довго думав. Вечір. Євген, здається, справді заснув. Тиша велика кругом. Світло горить рівно і спокійно. Витворюється настрій. Василь бере шматок паперу, бере олівця.

Я не поет... Я пісню кликав,
Бо мав слова, які пекли.
Надхненні, тверді і великі,
Вони дволикі і столикі
Пустив у світ... В порожній, дикий...
Я полюбив! Надхненно й бурно,
Як ворог, як вояк, як дикий...
Я звів любов у чин великий,
У чин дволикий і столик
Я полюбив тебе лазурно...
Густі, обуглені диханням,
Кладу оці мої слова.
Це ти, що їх мені дала,
Це не хула і не хвала,
Це тільки вияви чекання.
І я молю: отверзи й дай!
Зложи мені цю дань юначу...
Чому не знаю і не бачу
Одну хоча б сльозу гарячу...
Кохання дай!...

Він сам не сподівався, що таке вийде. Вірш. Це «їй». Відповідь. Що можна ще сказати? Які знайти слова? У Василевих очах ніби вогненний знак, і він вже знає, що то є. Невже це правда, що воно є, що родилось? Можливо, так треба. Мабуть, колись треба зацвісти, і цвісти, і горіти ясністю. Все ось так, і все відчуте, і не можна перечити, і не можна нікуди тікати. Доторкнутий непомітно, а так помітно ранений, такий гнучкий, негатований, ніжний такий, що хочеться перечити комусь: не чіпай його ти, вогненна істина, що цілі віки з роду в рід переходиш від душі до душі, від серця до серця... Не займай, обійди, пожалій! Лиши його незайманим, щоб він пройшов своє призначене оцілений і чистий.

Ні. Це не слова. Це тільки зайві, каламутні, недолюбні звуки, пусті і неправдиві. Юнак живе, і тільки молодість та його правда мають право на це велике щастя. Мила, чиста, невинна дівчино! Прийди, прийди уві сні і наяву, і воскреси своє, і понеси, і дай твоє призначення в руки вічності та благодаті. Не можна тут перечити, не можна і не треба...

Василь не знає, що про нього говорили Козенко й Прихода. Він навіть не цікавиться тим. Але вони говорили! Інакше не може бути. Рано в школі Василь прийшов на своє місце і сів. Сидів зовсім спокійно, поважно, ніби який директор. Євген весь час стирчить на ганку. Шпачук знов галасує. Василь помітив, що Шпачук довго ходив з Козенком на подвір'ю попід каштанами. Десь перед початком лекцій Козенко несподівано підійшов до Василя. — Ти, Василю, на мене не гніваєшся? — запитав він. — Ані трошки, — відповів одразу Василь. — Ні, ти скажи правду... Не грай комедії, — казав далі Козенко. — Я тобі щось скажу, — промовив до нього з певним виразом Василь, дивлячись йому просто у вічі. — Товаришам краще треба вірити, ніж не вірити. Навіть, коли ті трохи лукавлять...

Козенко ледь помітно усміхнувся. — Ну, ну... Я знаю, що ти мудрець... Я таки вчора наговорив забагато, — лагідніше промовив Козенко. На правій руці бракує йому двох пальців, — великого і вказівного. Василь це помічає, і йому здається, що і це має зв'язок із Козенковою вдачею. Але ти сказав багато правди, — відповів Василь. У той час Василь мусів відвернутись. Навіть Козенко запримітив, що ціле Василеве обличчя покритось густим рум'янцем. Козенко тільки не помітив, що у той час пройшла через класу Настя, і Василь її бачив. Щоб затаїти свою ніяковість, Василь почав далі швидко говорити. — Я, знаєш, справді відсталий... Особливо у справах політики. Думаю, як думаю, не оригінально, не по-своєму, а як усі. Твої слова примусили мене подумати інакше... Я більше в літературі... Вірші, романи, ти ж розумієш. Ось і зараз я маю віршика.

— Твій? — швидко запитав Козенко.

— Ні, не мій. Молодий поет з села. Безрідний зветься...

— Покажи.

Василь показав йому свого вірша, що вчора написав. Козенко прочитав. — Нічого... Добре... Тільки тематика дурна. Любов, кохання, нісенітниця... Це щось для Насті Мединської, а не для нас.

Василь помітно захвилювався знов. Не має сили стриматись. І тут Василь вступив у незрозумілу дурницю. Він попросив Козенка передати вірш Мединській. Чому якраз Козенко? Той подивився на Василя підозріло. — Та я ж з нею не говорю, — сказав Козенко.

— Це якраз і добре, — сказав Василь, і почав виправдуватись. Вірш цей передано для неї, Випадково він попав до Василя. Відчув і зрозумів, що щось тут не так. Від цього знов почервонів і зніяковів. На щастя, почувся дзвінок. Козенко взяв вірша і відійшов. Цілу лекцію історії середніх віків Іжакевича Василь провів, ніби підмінований. Сотню разів питає себе, чому якраз Козенко? Нащо він вплутав до цього Козенка? Але сталося. Направити ні можна.

По часі до Василя підійшов Козенко. — Передав, — сказав він. — Дякую, — відповів Шеремета. Євген вже не пішов на свій ганок. Він смутний. Сидить на місці і кує французькі вокаблі. З дверей сьомої класи виходить Настя. Вона не прямує, як звичайно, до виходу, а йде поміж лавицями до Василя. Він вже червоніє. Не знає, що робити. Козенко тут, Євген тут, інші також дивляться. Настя підходить і одразу питає: — Пане Василю? Ви писали того вірша? — показує.

— Ні, — каже Василь, але очі його не знають, куди дивитися.

— Ви! Напевно ви! Бачу ваш стиль. Ану покажіть свій почерк...

Не чекаючи відповіді, сягнула під лавицю, натрапила на загальний зшиток, витягнула його і розкрила. О, жаж! На обох сторінках загального зшитка великими, лапатими літерами понанисовано: Настя Мединська, Настя Мединська, Настя Мединська... Люблю, люблю, люблю!... Люблюююю!

Василь зривається і до Євгена. — Це ти? — виривається з нього. — Як ти смів?

Козенко вибухає сміхом. Євген подитячому вперся. — Не я, не я! Це ти сам! То він сам! — повторяв він, мов папуга. Настя почервоніла до самих вух, повернулася і вийшла.

Це сталося та несподівано, що Василь чув себе зовсім розторощеним. Тут змішалися: об-

раза, ранена гордість, непошана. В ньому бурилось нутро. Який чорт дав їм право на це? Проноситься безліч злих, потворних, скреготливих думок, і тільки одні його блискучі, збурені очі виливають все те назовні.

Василь ранений. Він чує стріл у найбільш чисте місце. Відкрито таємницю таємниць. Вирвано святість і кинуто під ноги.

Увійшла рвучко Варвара Сергіївна, брязнули об стіл ключами, заговорили по-французьки. Але Василь горів далі в пеклі свого сорому. Євген відчув і зрозумів. Сталося більше, ніж він хотів. Сидів якнайдалше від Василя, не торкався його, лиш скоса позирав, чи не помітить бодай нотки, щоб знайти рятунок. Дарма. Василь — камінь, граніт, криця. Тепер до нього не підходить. Його щелепи клацають, а очі виливають лютю.

І так проходять хвилини. Коли з них склалася година, Василь відійшов. Не зовсім, але відійшов. Перший біль ущух. На перерві прийшов Шпачук, Гнатюк, знов вибори, знов праця і обов'язки, і це розрядило напругу серця. Є завдання: піти до комітету, забрати літературу і розкидати її по селах. Це мають зробити вони — гімназія, молодь.

Василь готовий. Він іде, де йти треба. Але, йдучи додому, відділившись від гурту і пішов сам. Ноги його так хочуть. Не може бачити біля себе своїх.

Вдома ні разу не глянув на Євгена. Той обережно пробував був щось сказати: — Василю! — Мовчок. Василю? — знов голос. Мовчання. — Я думав... Я не хотів... — Василь звів на Євгена очі, і цього було досить. Євген зрозумів, що слова тут зайві. Василь встав, зібрав свої зшитки, книжки, папери, відчинив сундук, вложив все до нього і старанно, демонстративно замкнув на ключ. Цим сказано все. Євген замовкає, бере свого Лескова, лягає на канапі горілиць, але очі його не бачать літер. Дивляться і не бачать, шукають і не знаходять... Василь одягнувся тепло і вийшов. Двері відчинились — двері зачинились... З грюкотом.

Василь не раз уже був під цим своїм осіннім небом, і воно завжди тиснуло його до мок-

рої землі. Він чув, що тут тільки небо і земля. І що люди тут — земля. І от він несе їм правду під номером шістнадцять, бо десь там далі Варшава, сойм, право цих хат і цих людей, і треба все те здобути. Йому тільки сімнадцять років, але він уже знає, що тільки ті його сімнадцять років допоможуть йому. Бо всі під цим олов'яним небом мовчать, мов груди землі, і ніхто не хоче піти, взяти, сказати, боротись...

О, земле, земле!

Йшов, рвав і рвав її закаблуками, чіплялася за його п'ятами... Дивився на розкинуте в неладі село і видавалося, що все тут у неладі. Навіть думка, навіть душа. І от він, — юний пророк, посланий сюди знайти початок, знайти кінець, розложити добро на добро, зло на зло. Впхати в мозки і душі ясність, вигнати звідти чад, дим, правічний морок.

Між усім цим постійно стояла одна ясна постать. Має час, щоб бачити її до найменших подробиць. Так. Нема іншої мови. Він уже в її полоні. Ні, не дарма і не випадково. Її вірші. — це її засідка... Це сіть, влучно кинута на гладь його спокою, і він вже чує, що кінець. «Ой, юначе, прийди!...» Кликав його шепіт. Очі — великі і сині йшли навздогін. Чарівний неспокій лоскотливо вникав до тіла, крові, мозку... Серце напиналось, мов вітрило від вітру. Це ти, Василю? Ні, це не ти. Не кажи, не кажи... Мовчи, краще вже мовчи. Ступай далі, іди в глибину твоїх обрій, розкривай їх. Шукай за їхньою заслоною твого призначення. Шукай, шукай!...

ТАЄМНИЦІ цікавого світу

ЗВІДКІЛЯ ВЗЯВСЯ КАЛЕНДАР?

▲ Рахуба часу

З хвилиною, коли людина почала розуміти, що таке час, вона стала відчувати konieczність внести якийсь порядок у його рахування, пристосовуючись до потреб свого життя.

Первісні люди рахували час по змінах у природі, що їх найлегше завважити і зрозуміти: найперше, що впадало в очі, — це чергування дня і ночі, зміни пір року, тобто погодні і дощового періоду в гарячому, а весни, літа й зими в уміркованому підсонні. Ось так і рахували час від одної зміни до другої, не турбуючись про те, щоб зберегти в пам'яті і передати дальшим поколінням точний рахунок минулих літ.

▲ Початки точної міри часу

Однаке дуже скоро виявилася потреба встановити точний рахунок часу для різних цілей. Спершу для справ релігійного культу — треба було встановити святочні дні, дуже часто в зв'язку з різними явищами в природі, а також для адміністративних і цивільних потреб.

Обсервація змін у природі звернула людську увагу на місяць і сонце. Сонце показувало мало змін, що їх можна було б кожному завважити, поза тим, що раз стояло вище, раз нижче, раз гріло сильніше, раз слабше. А місяць набрав дивних форм: у дуже коротких відступах часу змінювався чотири рази, а впродовж одної зміни пір року було таких змін місяця дванадцять.

▲ Місячний і соняшний рік

Цю періодичність, щобто рівномірне повторювання змін місяця, завважили люди дуже швидко, і звідти взяла свій початок наука про зорі, або астрономія: люди зацікавилися не тільки місяцем і сонцем, але й іншими небесними тілами, почали їх обсервувати і слідкувати за їх бігом по небі. У деяких народів, як от у старовинних вавилонців і єгиптян, дійшла астрономія та астрономічні обрахунки до дуже високого ступеня розвитку, хоч тоді людям і не снилося про такі докладні інструменти вимірів, що ними користуємося сьогодні ми.

Одне чергування чотирьох змін місяця (нів, коли зовсім місяця не видно; перша чвертка, або молодик; повня; остання чвертка) прийняте було за одиницю часу з назвою місяця, дванадцять таких місяців дістали назву року. Це був місячний рік, що зв'язав рахунок часу зі змінами місяця на небі. Один такий місяць має $29\frac{1}{2}$ днів, а дванадцять місяців — 354 дні.

Згодом, коли люди відкрили, що земля обертається навколо сонця і потребує на те рік часу, стверджено, що цей соняшний рік, щобто час, що його потребує земля на те, щоб один раз оббігти навколо сонця, є на $11\frac{1}{4}$ дня довший від місячного і становить 365 днів, 5 годин, 48 хвилин і 46 секунд.

Виявилася трудність, коли треба було поділити цей час на 12 рівних місяців, щоб узгодити його якось з місячним роком. На тому намаганні погодити якось обидва роки, місячний і соняшний, побудована вся рахунок часу від найдавніших часів. На тому теж спираються всі календарні системи.

▲ Календар

Назва календар походить від латинської назви першого дня в місяці, «календе». В стародавньому Римі тоді підраховувались і сплачувались відсотки від боргів. З того пізніше стало слово «календаріум», або розподіл часу, а спершу вживалося воно на означення списку боржників, потім різних важливих днів року в римлян. Ось так, з різними поліпшеннями від того часу, ця назва збереглася до сьогодні та означає тепер загальний список днів у році, впорядкованих за тижнями й місяцями, де означені зміни місяця, часу сходу і заходу сонця, свята і важливіші випадки в церковному й суспільному житті.

Різні народи мали свої календарі, що в своїй основі спиралися на місячний або соняшний рік, або на комбінації обох, з тим, що впроваджені там були всілякі особливості чи то щодо початку року, чи кількості місяців у році і т. ін.

▲ Теперішній календар

Календар, що тепер уживається в культурному світі, має дуже довгу історію. Його початком був календар римський, що не був оригінальний, примандрував туди десь зо Сходу. Найстарший римський календар мітичного короля Ромуля склався з 10 місяців, з яких кожен напереміну мав 30 і 31 днів. Пізніше додано до того ще два місяці і так постав місячний рік, що мав 355 днів. Щоб узгодити цей рік з роком соняшним, що два роки після місяця лютого додавався місяць новий, який мав напереміну раз 22, другий раз 23 дні. Таким способом пересічний римський рік мав $366\frac{1}{4}$ днів, а один місяць 29.2 днів. Очевидно, був це рік дуже неточний, бо задовгий. Нагляд над рахунком часу мав найвищий священик, т. зв. понтіфекс максімус, і його обов'язком було що 24 роки випускати з календаря 24 дні, щоб зрівняти його з соняшним роком.

▲ Юліанський календар

Однаке ці понтіфекси не дуже то пильнували свого обов'язку, і в 47 році до Христа римський календарний рік різнився від соняшного вже на 67 днів. Тоді Юлій Цезар, тодішній голова римської держави, доручив єгипетському астрономові Созігенові провести реформу календаря і впровадити її в життя того ж року.

а цей календар прийняв від його імені назву юліанського, що обов'язує ще й до сьогодні в церковному житті деяких народів і знаний також під назвою календаря старого стилю.

У цьому зреформованому календарі встановлено довжину року на $365\frac{1}{4}$ днів, а за його початок прийнято дату 1 січня. Що четвертий рік був високосний (переступний) і мав 366 днів, вставляли тоді в лютому ще один день.

Обов'язував цей календар від 1 січня 46 року до Христа, або 708 від заснування міста Риму. Ще раз його поправлено в році 8 по Христі за римського цесаря Августа, але все ж таки юліанський рік на 11 хвилин і 15 секунд довший від року соняшного і це дає один день на 128 літ.

▲ Григоріянська реформа

Нову реформу календаря провів папа Григорій XII, і від нього цей календар називається григоріянським та обов'язує до сьогоднішнього дня. Проєкт прийнято 1581 р. Папа Григорій зрівняв юліанський рік із соняшним так, що скоротив його на 10 днів. Високосні роки — що четвертий — лишилися й надалі, за винятком тих, що припадають на століття, напр. 1800, 1900. Ідеальної згідності з роком соняшним так не досягнуто, бо і григоріянський календар трохи довший від соняшного (за 3000 літ різниця на один день).

Календар юліанський залишився тим часом без змін, і щораз більше наростає різниця між ним і зреформованим календарем григоріянським. За час від кінця 16-го до кінця 18-го століття різниця між старим і новим стилем дійшла до 10 днів, через 18 століття було 11 днів різниці, через 19 століття 12 днів, а від 1900 до 2100 буде 13 днів різниці.

▲ Розповсюдження григоріянського календаря

Цей календар прийнявся відразу в році свого запровадження в усіх католицьких країнах.

Значно пізніше прийнявся він у протестантських країнах... Німецький сойм у Регенсбурзі прийняв його від 1700 р., а вслід за ним пішли Данія і Швеція.

Велика Британія запровадила його в себе парламентарним актом 1750 р.

Найдовше трималася юліанського календаря Східня Європа. Там він перетривав першу світову війну, щойно пізніше його скасували і завели календар григоріянський, цебто рахунок часу на новим стилем.

Тепер григоріянський календар має важність в цивільному житті усього світу, тільки церковні свята і події церковного життя приримуються інших, традиційних в деяких народів календарів.

(за календарем «Нового Шляху»)

Гутірка Деді Юрка

З ПРОВІДНИКАМИ ГУРТКІВ

Дорогі Други Гурткові!

Продовжуючи нашу застанову над докладнішою підготовкою сходни, хотів би я переконати Вас, що кожна з десяти типових точок програми **має важливе значення** в вашому **"призвичаюванні себе"** до пластового способу життя. Тому що на сходині маємо в цілому шкільному сезоні тільки 60—80 годин, кожна хвилинка для нас дорога. Ми мусимо знати, до чого кожна з точок має нам придатися і як її перевести, щоб вона сповнила своє завдання.

Пічемо з відкриття сходни. Хтось міг би сказати, що це "чиста формальність" і нема над чим зстановлятися. А все ж таки провідник гуртка чи апорядник мусить добре призадуматися, щоб та точка сповнила своє завдання "призвичаювання". Перш за все така передумова, щоб точка як слід відбулася: **час сходни мусить бути відповідний** до віку членів гуртка і пригожий для того, щоб вони могли виконати свої інші обов'язки вдома, в церкві і школі. Раз устійнили ми час сходни, не можемо їх в "останню хвилину" відкладати, тобто того самого дня, коли вони мали відбутися. Так члени гуртка, як і їх батьки мають теж свою програму на суботу й неділю. У випадку відкликання сходни, юнаки звичайно не мають чим корисно заповнити зайвого часу, і на другий раз вже з меншим зацікавленням чекають на сходини, а батьки не беруть по-важно до уваги заповіджених пластових занять.

Коли ж гуртковий чи апорядник починає сходини з опізненням, то це так, як би він викреслював з пластового закону 3-тю точку, що **пластує є точний**. І хоч би всі члени гуртка знали, що така точка існує, то це ще замало, щоб із прихильників перейти в учасники, бо йдеться про те, щоб **таким бути**, а принаймні **ревно старатися таким бути**. А до цього треба постійно і послідовно **призвичаюватися**. Коли б той, що має відкрити сходини, з незалежних від нього причин мусів спізнитися, тоді сходини повинен розпочати його заступник, а він сам **обов'язаний своє спізнання виправдати**.

При відкритті сходни гуртковий провідник і суддя закріплюють, чи всі члени стараються **"бути дбалими про красу"** — в одязі, рухах, розмові, поведінці, бо до того також **треба призвичаюватися**.

Та це ще не все, що треба гуртковому знати про "відкриття сходни". Про решту поговоримо в наступній нашій гутірці.

Скоб!

Ваш Дедя Юрко

ПРО ЛЕЩЕТА

Не знаємо винахідника лещет. Вони так, як лук, колесо, кам'яна сокира, належали до предметів щоденного вжитку первісної людини.

Появились лещета в Центральній Азії приблизно 5000 літ тому. В цей сам час вживали й снігові ракети («снвшу»). Нема точних даних, що прийшло перше, але своєю примітивною формою вони мало різнилися одні від одних. Снігові ракети були роблені з галузки, зігнутої в круг, їх переплітали і прикріплювали до ноги ликом.

Лещета мали подібну форму, але їх робили з одного або кількох кусків дерева. З бігом століть лещета почали скоро розвиватися і випереджувати снігові ракети, які відійшли більше на схід, і через Сибір та Аляску дійшли до Північної Америки. Тут серед індіанців вони стали популярними і були частиною їхньої культури.

Лещета помандрували також в протилежному напрямі — на захід до Скандинавії, західної й середньої Європи та північної Росії. Перейшовши фазу розвитку, лещета мають сьогодні ширше застосування для розваги та спорту. Сотні літ тому для людей півночі вони були знаряддям самозбереження.

Лещета були поділені ось як: на арктичний та південний типи. Арктичний тип — правдо-

подібно старший, уживаний у північній Сибірі та Швеції, де знайдено калевтреські лещета за 2000 років перед Христом. Південний тип був значно молодший (Скандинавія, західня та середня Європа) і подібний до модерних змагових лещет.

У першій світовій війні австрійські та російські війська вживали лещета в Карпатах.

Досі найбільший рекорд у довготі їзди на лещетах здобув норвежець Омудсен (1911-12 рр.), який за 99 днів переїхав 3000 км. (1870 миль) до південного полюса і назад. Рекорд щодо висоти належить англійцеві Гелвудові, який 1931 р. дійшов до висоти 7000 м. (22,960 стіп), до сідла Комет у Гімалаях.

Стежинка

МОЇ ПЕРШІ ЛЕЩЕТА

Надходив вечір. Сиділа я біля вікна та дивилася, як вітер бавиться сніжинками. Крутив ними то вправо, то вліво, і так вони гуляли, аж сіли на землю. Небо було вкрите дрібними зірочками. Ясно було надворі та тихо, тихо... Вже майже всюди погасили світло. Діти давно поснули. — Ждуть Миколая.

І я давно повинна була заснути, але сон не бере. Написала листа до Миколая, хоч давно не вірю, що це таки він приносить дарунки, і всунула за образок над ліжком. Просила лещет. Та тепер заснути не можу, бо не знаю, чи тато купив-роздобув мені ті лещета. Знала я добре, що не було грошей на таку забаганку, але що ж робити, коли не було тоді для мене нічого милішого від пари лещет! Надокучило мені стояти годинами на горбку та чекати, щоб котрась із моїх щасливіших товаришок змилосердилась надо мною та позичила мені своїх лещет, щоб я з'їхала хоч декілька разів з горбочка... Не раз більше часу забрало по-прив'язувати пасочкими та шнурочками ті лещета, ніж ціла їзда...

Вже пізно. Треба йти спати. Завтра буде добрий свіжий пух...

Ну, і що ж гадаєте? Старі, понадщерблювані були ті мої «нові лещета», але все ж такі мої, нічий більше, тільки мої! Не пригадую, скільки разів я впала, поки з'їхала з горбка. Лещета мої були на пасочки та трохи задовгі, але не в тому вина — їздець з мене не надзвичайний... Та хто з лещетарів рахує, скільки разів упаде? Падати здорово, зокрема, коли спаде свіжий пух. Так гарно запороти в нього носом...

Минулої зими моїм уже дітям приніс «св. Миколай» лещета. Та без труднощів дістав їх. Не мусів міняти за них свою найліпшу сорочку... Ба, ще й приніс лещетарські черевики! Щоб діточки ніг не промочили (так часто я і мої товаришки промочували ноги в унівських таборних полотняних черевиках...).

Минуло вже 17 років, коли я в повоєнному таборі в Німеччині дістало свої перші лещета. Та все пригадую собі, як серце в грудях тремтіло, коли я стояла на горбку та оглядалася кругом. Всюди було біло, біло. Галузки дерев гнулися від тяжкого пуху, який вкривав кожну-кожнісіньку, навіть найменшу гілочку. Стоїш на горі та й любиєшся... Підносиш до неба очі та дякуєш Богу, що дав тобі здоров'я, що можеш, хоч нераз зі страхом, мчати вниз проти морозного вітру, що ніжно щипає тебе в обличчя...

Стежинка Гуня

Альпійські муароші

Є на світі багато мудрощів, яких не вчать по школах, ні вдома. Таких мудрощів людина набирає тільки прямо з життєвого досвіду, а часом від інших людей, які цей досвід тяжко здобули і багато за нього заплатили...

Деякі люди заздрісно бережуть свій здобутий досвід і не хочуть ділитися, а коли діляться, то бажають грошової заплати. До таких корисливих людей не належать ні порядні люди, ні пластуни, а вже напевно до них не можна зарахувати «Бурлак». («Бурлаки» — це такий курінь, що багато і всіляко мандрував по світі і набирав багато мандрівного досвіду, яким радо з пластовим братством поділиться).

Тому що годі було б Вам передати всю бурлацьку мудрість на кількох сторінках (бо вона закарбована в багатьох великих головах), обмежуся тут до альпійських снігових наук.

Був гарний, весняний ранок. Група молодих, бадьорих Бурлак сідала до поїзду в Мюнхені. Напря́м: баварські Альпи. Мета: однотижневий лещетарський табір, і ще до того мандрівний табір. Висідали жартуючи на станції в Берхтесгадені. Кожний закидав на плечі тяжкий наплечник і лещета. Раптом крик розпуки: «Хлопці, я забув лещета!» Поворотний поїзд відходив за чотири години.

▲ **Мудрість ч. 1:** Немає сенсу їхати в гори без лещет на лещета.

Ціла наша група (мінус один) іде в гори. Тому що на долах вже нема снігу, ми несе́мо лещета на плечах й угинаємо́сь під тягаром 60-фунтових наплечників. Сонце здорово гріє, і з нас скапує піт. Ми повдягані тільки в сорочки і тоненькі вітрівки для охорони від вітру. Один Бурлака, якому мама заборонила простудитися, іде в светрі, який гарно просякає потом. Виходимо на засніжені гори. Тут багато холодніше. Тягне холодом від снігу і віє холодний вітер. Одягаємо сухі светри і нам тепло. Лиш один цокотить зубами. Вночі він трохи маячив, а протягом цілого таборування нарікав на «кольки в боці» і чихав.

▲ **Мудрість ч. 2:** Немає сенсу простуджуватися, бо на катар ще не знайшли лікарства.

На другий день ми дійшли до захистку на вершку Штайнернес Мер і заночували. Колиба була неопалена, і ми перед сном повдягалися в «алібаби», светри і теплі, сухі шкарпетки. Два з нас полягали спати в черевиках, щоб не змерзнути в ноги. Ми їх старались переконати, що це нездорово, але вони були мудріші (один з них був на четвертому році медицини, а другий підготовлявся до докторату з політичних наук). Рано ті мудреці мали холодні ноги, легку хрипку і погано почувалися.

▲ **Мудрість ч. 3:** Черевики є до ходження, до танцю, до демонстрації, до чищення, але ніколи не до снання.

Три Бурлаки, які "пережили" цей лещетарський табір і принесли альпійські мудрощі з гір на доли.

Цього дня погода була прекрасна. На небі не було хмаринки, не дув вітер, і сонце припікало, мов літом. Сніг був чудовий. Під впливом сонця під час дня і морозу вночі сніг гарно осів і перемінився в маленькі сипкі кульочки, які німці називають «фі́рн», а американці «ко́рн снов». По такому снігу їдеться дуже скоро і легко.

Опівдні ми зупинились на обід в долині, оточеній горбами. Їли сухарі і грілися до сонця. Було тепло, мов уліті, і один Бурлака в коротких штанах, закованих рукавах і без рукавиць, пішов на один горб показувати різні штуки на лещетах. Він їздив дуже добре, але цього дня показав одну штуку забагато і покотився «сторч головою» по снігу.

«Фі́рн», на щастя, не чіпляється одержі, але, як на лихо, ріже голе тіло, мов тертка до картоплі... Наш Бурлака встав зовсім незасніжений, але зате з рук, ліктів і колін скапувала кров.

▲ **Мудрість ч. 4:** Коли не хочеш на чужині проливати кров, то не їдь голий по «фі́рні».

Так нам приємно і скоро проминув час на мандрівці. Прийшов поворот додому. Того дня ранком зірвався такий весняний сніговий, що світу Божого на крок не було видно. Ми хотіли перечекати хуртовину в захистку, але по двох годинах такі рішили йти, щоб ще за дня зайти до табору. Щоб не погубитися, ми попричіпали ззаду до пояса фоки (не такі, що в парку лямпи на носах тримають, а такі хутряні паски, які закладаємо під лещета, щоб при підходах назад не сковзатись). Так ми тримались за них і брили по коліна в свіжому снігу. Тому що перший промощував дорогу і швидко втомлявся, що п'ять хвилин він ступав набік, пропуская усіх попри себе і вскакував поза останнього, де вже зовсім вигідно йшов по втопанім сліді. Тому що ніхто не знав, чи ми йдемо в доброму напрямі, то зовсім не робило різниці, хто провадить. На щастя, хмари прорідилися і навіть виглянуло сонце. Ми з радістю ствердили, що випадково йдемо в доброму напрямі.

▲ **Мурість ч. 5:** Коли маєш компас, а не маєш щастя, то не пускайся під час сніговію в дорогу, бо напевно заблудиш.

Надвечір, утомлені та голодні, добрали ми до Берхтесгадену. Перед входом до табору зупинились і оглянулись на гори. Місяць з-поміж хмар перескакував по засніжених верхах. У долинах перешіптувались потоки, а темний ліс молився до ясних зір. Нам стало жалко, що мусимо повертатись на доли, і тоді зродилась **найбільша альпійська мудрість:**

▲ Багато краще — дістати катер, змерзнути, подерти шкіру, недоїсти чи заблудити в пластовому товаристві в горах, ніж читати комікси, пити кока-колю, сидіти годинами перед телевізором та «байдики бити» вдома.

Бурлака

(той, що подер шкіру)

3 життя птахів

СОВА

Хто з вас бував у зоопарку, той, безперечно, бачив сову-неясить. Увесь день вона сидить непорушно, заплющивши очі. Та коли сонце заховается за обрій, сова прокидається й здивовано позирає довкола себе. На її голові спереду, на так званім «обличчі», пір'я весь час кумедно ворухнуться. Складається враження, що птах гримасує. До речі, те саме можна спостерігати і в сичів, болотяних вухатих сов та пугачів. Але найбільше «гримасує» невеличка й досить гарна сова-сипуха, що водиться переважно в західній частині України. Вона гойдається, киває головою, повертає її на всі боки. Світле «обличчя» сипухи, що має форму серця, то зморщується, то розпрямляється. В цей час сова пильно приглядається до всього, що її оточує, уважно прислухується, чигаючи на здобич.

Сови — нічні птахи. Саме тому забарвлені вони здебільшого в одноманітні кольори: темно-бурий, сірий та брунатний. Щождо сипухи, то вона відзначається білуватим, жовтим і світло-сірим забарвленням. Спина в неї світло-сірого кольору з ніжними білястими рисочками і стрічечками. Пір'я на крилах руде, поцятковане сірим. Груді й живіт теж вохряно-руді, але з червоною іскрою. «Лицевий диск» — кремовобілий, очі облямовані бурою смужкою. Лапи сипухи вкриті рідким рудуватим пір'ям, що нагадує волосинки. Два пальці спрямовані вперед, два — назад. Добре розвинений зір і особливо слух не абияк допомагають сові під час полювання. Де полюють сови, там часто можна почути крик жертв — миші, нориці, щура.

Сипуха, як і інші сови, знищує силу-силенну різних дрібних гризунів. Свою здобич вона ковтає разом із шерстю та кістками. Потім неперетравлені рештки — шерсть та кістки —

сова викидає, відригуючи їх через рот. Це так звані «погадки». Розглядаючи їх, можна підрахувати, якими тваринами жила сова і яку кількість їх з'їла. Свого часу в тринадцяти тисячах погадок сипухи було знайдено рештки вісімнадцяти тисяч дев'ятисот тридцяти шести звичайних полівок-нориць або житників, дев'ять тисяч чотирьохсот дев'яноста шести хатніх мишей, трьохсот двадцяти трьох лісових нориць...

Винищує сипуха і птахів, але зовсім мало.

У роки, коли виплоджується велика кількість мишей, зростає і совіне плем'я. Сиви, які звичайно тільки один раз на рік виводять пташенят, в «мишине засилля» гніздяться двічі, а іноді й тричі. Тепер у їхніх гніздах уже не чотири-п'ять яєць, а сім-вісім. Пташенят третього выводка знаходили в гніздах навіть узимку, в грудні, а то й у січні місяці.

Совенята досить швидко ростуть і потребують багато їжі. Мені доводилося спостерігати пару сипух під час годівлі своїх дітей. Протягом години батьки прилітали до гнізда тридцять чотири рази. За цей час вони принесли щонайменше тридцять мишей. Такі спостереження я повторював кілька разів у різний час ночі і менше двадцяти відвідин гнізда на годину не помітив. Отже, за шестигодинну липневу ніч сиви доставили до свого гнізда, в якому було шестеро пташенят, сто двадцять — сто вісімдесят мишей.

Один зоолог спостерігав сичів, які приносили своїм дітям їжу щохвилини.

Ведучи спостереження за совами побіля їхніх гнізд, пам'ятайте, що ці птахи, коли в них вивелись пташенята, нерідко нападають на людину, яка їх потурбувала.

Багато років тому, склавши черговий екзамен у реальній школі, я з кількома товаришами проходив алеєю міста Києва. Бредем собі помаленьку, гомонимо. Раптом якийсь великий птах налетів на одного з хлопців і збив з нього шапку. В агресорів ми впізнали сіру сову-неясить. Зупинились ми, обговорюємо дивовижну пригоду. Аж тут бундючно крокує якийсь офіцер з дівчиною під руку. Коли ця пара порівнялася з великою дуплястою липою, сова налетіла на офіцера і теж збила в нього з голови кашкет. Офіцер вихопив шаблю і ну махати нею в повітрі. Сова відлетіла метрів на десять і сіла на сусідньому дереві. Ми засміялись. Тоді офіцер накинувся на нас. Він вирішив, що це ми привчили птаха, як він гадав, папугу, збивати з людей шапки... Згодом ми дізналися, що в дуплі липи неясить вивела четверо очкастих совенят.

Сиви досить поширені на Україні. Навіть у безлісому степу та на голих островах Чорного моря гніздиться так звана болотяна сова.

Ці птахи живляться майже виключно гризунами. Тільки маленькі сиви-сичики та сплюшка, крім мишей, їдять нічних комах: жуків, метеликів тощо.

Підраховано, що за рік одна сипуха винищує не менше тисячі двохсот мишей. Коли припустити, що кожна миша за рік з'їдає кілограм зерна (фактично вона з'їдає його куди більше), то виходить, що одна сипуха, винищуючи гризунів, зберігає більше тонни пашні. Сич теж врятовує від мишей не менше п'ятсот кілограмів зерна. Як правило, він вилітає на полювання ще до заходу сонця.

Сиви належать до найкорисніших птахів. Вони допомагають у боротьбі з найлютішими ворогами полів і городів, садів і лісів, комор і зерносовищ. Сиви зберігають тисячі тонн зерна, городину, молоді насадження.

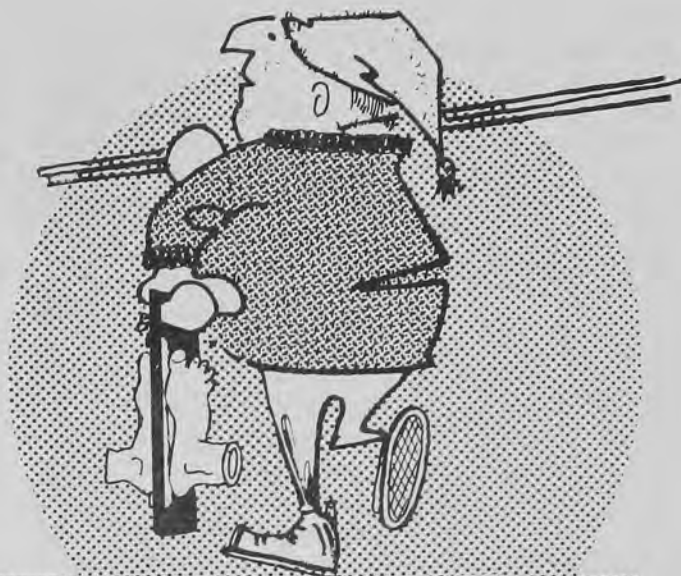
М. Шарлемань

Змагання — це завершення і показник лещетарської вправності. Світова Федерація Лещетарства признає ось такі конкуренції: (1 км — кілометр 1000 метрів — 0.622 миль):

1. Біги («крос каунті рейсес») на 15, 30 і 50 км для чоловіків
на 5 і 10 км для жінок
2. Гінці: 4 x 10 км для чоловіків
3 x 5 км для жінок
3. Скоки — тільки для чоловіків
4. Нордійська комбінація (біг 15-18 км і скоки)
5. З'їздальний біг («давнгіл»)
6. Крутобіг («сляльом»)

Конкуренції 5, 6 і 7 можна комбінувати в 7. Великий крутобіг («джаянт сляльом») довільний спосіб. Дуже популярна альпійська комбінація — це з'їздальний біг і крутобіг.

Змагання лещетарство

Біги

Траса бігу є 1/3 під гору, 1/3 по рівному і 1/3 вниз. Вживаємо вузькі, довгі лещета, т. зв. фінські. Черговість старту вирішується жеребком (це у всіх конкуренціях), а змагуни стартують в інтервалах 1 хвилини.

Скоки

Скоки проводимо на спеціально збудованих стрибнях.

Кожний змагун має по три скоки. Беремо до уваги довжину і стиль скоку (три судді оцінюють стиль). Довжину і стиль перераховуємо на точки (за допомогою табель), а сума точок дає вислід скоку. Уживаємо довгі, тяжкі лещета з потрібним рівцем: щоб зберігати напрям. Довжина скоків на олімпійських стрибнях є 60-80 м (200-250 стіп).

Нордійська комбінація

Це біг на 15-18 км і скоки. Оцінюємо за табелями. Час бігу перерахуємо на точки, до яких додаємо точки, одержані з оцінки скоків.

З'їздальний біг

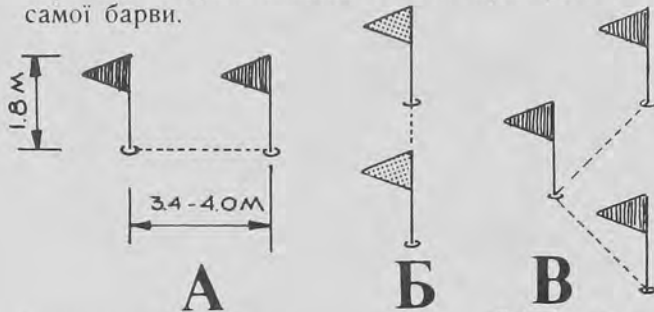
Змагун має довести опанування шкорути і контроль лещет при з'їзджанні.

На змаганнях Світової Федерації Лещетарства у вертикалі різниця між стартом і метою становить 800 метрів (для жінок половина). Траса позначена прапорами: червоні показують напрям, жовті — небезпеку (урвище, скелі), сині є контрольні ворота, звичайно уложені так, щоб зменшити шкорути. Перед змаганням можна з'їздити по трасі. З хвилиною, коли траса замкнена, не вільно, під загрозою дискваліфікації, підходити з лещетами чи і без них. Старт є що 60 секунд. Можна скінчити з'їздальний біг на одній дошці лещет, але не можна пригальмовувати ціпками.

Крутобiг («сляльом»)

Траса крутобiгу має бути так уложена, щоб змагун довiв опанування скорих i виразних закрутiв влiво i вправо, застосовуючи нормальну технiку їзди. Крутобiг відбувається на вбитому, твердому снiгу. Вертикальна рiзниця висот є 200 метрiв (600 стiп). Траса значена воротами з двох стовпiв i двох прапорцiв тої самої барви.

Відкриті ворота ("open гейт"), прямовисні до лінії з'їзджання.

Січні ворота ("облік гейт"), січні вліво або вправо по лінії з'їзджання.

Вертикальні ворота, рівнобіжні до лінії з'їзджання.

З цих трьох засадничих ворiт є уложені фігури крутобiгу. На змаганнях Світової Федерації Лещетарства чи зимовій Олімпіаді у крутобiгу є яких 50 ворiт.

Засадничі фігури (комбінації ворiт)

По уставленні ворiт траса крутобiгу замкнена. Змагуни можуть перейти через усі ворота по трасі крутобiгу тільки догори. Ми кажемо, що змагун переїхав ворота тоді, коли обидві ноги минули лінію між стовпами ворiт. Кожний змагун їздить по трасі крутобiгу два рази, а сума часiв тих з'їзджань є часом крутобiгу.

Великий крутобiг

Він подібний до спускового бiгу; вертикальна рiзниця висоти є 400 м. Він має коло 30 контрольних ворiт.

Змагове лещетарство починається від двадцятих рокiв цього століття. Перша зимова Олімпіада відбулася у Франції 1924 р.; в програму входили тільки бiги i скоки. Аж 1933 р. в змагання впровадили спусковий бiг i крутобiг.

У Західній Україні лещетарські змагання відбувалися в Карпатах у Славську та в Брюховичах. У США деякі змагання українських лещетарiв улаштував курiнь «Бурлаки», а тепер улаштовує Карпатський Лещетарський Клуб за першість Української Спортової Централі Америки й Канади (змагання у з'їзджанні i крутобiгу).

Руди Роб — Бурлака

КУТОК СТАРШОГО ЮНАКА

Дорогий Друже!

Останнього місяця в нашій гутірці я згадав про проблему вибору професії. Це, здається, **найважливіше завдання**, яке прийдеться Тобі вирішити в Твоєму житті; від нього залежатиме в великій мірі Твій успіх чи неуспіх в житті, Твої майбутні досягнення, Твоє щастя. А тим самим — наскільки Ти будеш корисним громадянином своєї країни перебування, корисним членом українського суспільства.

Не кожний юнак чи юначка, доростаючи до 17-ого року життя, знають, **яку професію вибрати**. Правда, є деякі молоді люди, яким це рішення приходить легко, бо в один чи другий спосіб вони вибрали собі свою життєву стежку і знають докладно, куди їм іти. Але таких мало. Більшості з нас рішитись дуже важко. А рішитись треба, хоч у загальному, бо звичайно університет чи каледж вимагає, щоб Ти відразу при вступі рішився на той чи інший факультет. Правда, пізніше все можна змінити ділянку студій, але звичайно при тому тратимо час, гроші, енергію. (Але все таки краще змінити ділянку, навіть зі стратою року чи двох студій, ніж бути нещасливим у фаху, який Тобі не відповідає.)

І як же тут рішатися?

В першу чергу запам'ятай собі: **ніхто за Тебе цього рішення не зробить, його мусиш зробити сам**. Твої товариші, Твої учителі, Твої батько-мати можуть Тобі радити, але не повинні ніколи накинати Тобі щось, чого Ти в глибині Твого серця не хочеш. Бож це Твоє життя, а не їхнє, Ти будеш жити зі своїм знанням і професією, набутою тепер, а не вони: Ти будеш з тим щасливий або ні, а не вони.

Тому і я не буду радити Тобі: зроби так і так, вибери такий чи інший фах. **Я лиш подам Тобі кілька порад**, як забратися розумно до цієї справи.

Поперше, Ти повинен зібрати якнайбільше інформації про різні фахи і професії, як теж про себе самого — свої зацікавлення, таланти, здібності, можливості.

▲ Зібрання інформації про різні фахи.

Про це можна прочитати багато книжок, які напевно знайдеш у шкільних бібліотеках. Наприклад, добра є книжечка "How much is a College Degree worth to you?" by William V. Levy, яку можна набути в книгарнях в США і Канаді за 60 центів. Ця книжка подасть Тобі список інших книжок, як і адреси бюр та професійних організацій, до яких можна написати в справі різних брошурок про різні фахи (звичайно, задармо).

Крім того, багато інформації можна почерпнути з розмов із різними людьми. Поговори про цю справу зі своїми учителями в школі, вони звичайно радо порадять Тобі. Часом у школі є теж спеціальні «порадники», які такими радами займаються. Поговори зі своїми старшими товаришами, братами, родиною тощо, які тепер студіюють ту чи іншу ділянку; вони скажуть Тобі про дані студії. Поговори зі старшими, які закінчили якийсь фах. Поговори зі своїми батьком-матір'ю, які напевно Тобі не одне цікаве можуть сказати...

▲ **Пізнай самого себе** Це найважливіше. Хоч би яка цікава була якась професія, але якщо Ти в цьому напрямку не маєш здібностей чи зацікавлення, то це не для Тебе.

Довідайся в себе в школі, як і в університеті, в який Ти хочеш поступити, про спеціальні іспити «здібностей». Багато університетів дає вказівки всім аплікантам. Вони — до деякої міри — покажуть Тобі, де Ти найкраще надаватимешся, а де Тобі нема місця. Але лиш до певної міри! Пам'ятай, що такі іспити розвинулися недавно і ще далекі від досконалості. Їхні висліди завжди треба брати з певним застереженням.

Може кращий «іспит» можеш зробити Ти собі сам. Колись, коли знайдеш годинку-дві спокою, сядь собі тихо в кутку з олівцем і картою паперу і починай списувати: Що мене найбільше цікавить? У яких предметах у школі мені йшло найкраще? У яких найгірше? Що я залюбки люблю робити? (Чим я займаюсь — електронікою, моделюванням, фотографією, музикою, рисуванням тощо?) Що я найбільше бажав би робити ціле життя? Що я хотів би в житті досягнути?

А тоді перейди широким (пам'ятай, ніхто не підслухує!) свої сильні і свої слабкі сторінки. Від того багато залежатиме. Наприклад — якщо Ти слабкий у математиці, то не йди на техніку, а якщо Ти млієш, коли бачиш кров, то не думай про медицину чи дентистику. Зате, якщо Ти гарно і чисто рисуєш-креслиш, то, може, варто подумати про архітектуру чи будівельну інженерію? Зверни головну увагу на незвичайні таланти і здібності, які рідко зустрічаються — вони можуть бути для Тебе ключем до успіху.

Передусім — перевір свої почування. Твій успіх, і щастя, і користь для суспільства придуть лиш тоді, коли Ти будеш іти своїм шляхом із захопленням, ентузіазмом, вірою у власні сили. Не дивись на те, чи даний фах популярний, чи добре платний тощо. Це найменш важливе. Наприклад: правда, лікарі звичайно заробляють багато більше, ніж археологи, але якщо маєш здібності й охоту бути археологом,

а не маєш ніяких здібностей до медицини, Ти напевне будеш мати більше успіхів і щастя в археології, ніж у медицині. А теж пам'ятай: добрий археолог може більше заробляти і вище стояти в суспільстві, ніж слабкий лікар...

Ось таких моїх кілька слів поради на сьогодні. Це тема широка, тож ми ще повернемося до неї колись іншим разом.

Друг Крук, «Стеж-прият»

3 ПРАКТИЧНОГО ПЛАСТУ- ВАННЯ

ВІДМОРОЖЕННЯ

В останніх роках лікування відмороження дуже змінилося. Досі відоме натирання снігом (щоб повернути циркуляцію відмороженої частини) вважається найгіршим, що можна зробити. На думку одного знавця, це має стільки глуду, як попечену руку запхати до печі.

Відмороження тільки зовнішньої шкіри пальців, носа, вуха, лиця звичайно настає внаслідок сильних вітрів або великого морозу (або одного й другого). Коли шкіра побіліє, тоді треба притиснути теплу руку до цієї частини (але не натирати!). На випадок відмороження пальців — відігрівайте їх під пахвами.

Звичайно людина не відчуває відмороження в першій стадії, тому пластуни повинні застосовувати взаємний контроль. На випадок глибокого відмороження не можна відігрівати цю частину тіла, поки дана особа не буде в теплім приміщенні. Там треба відморожену частину занурити в теплу воду (108 — 112°F). У цьому випадку найкраще дозволити людині самій зайти до шпиталю. Знані випадки, коли людина йшла навіть 3–4 дні з відмороженими ногами.

Завдяки цьому новому підходові багато людей охоронилося від ампутації рук чи ніг.

пл. уч. Юрій Комаровський

гурток «Леопард», 9-ий кур. УПЮ-ів
Торонто

НАПЛЕЧНИК-САНОЧКИ

Чи приходилось Тобі коли мандрувати з наплечником по снігу, але без лещет? Пригадуєш, як Ти груз у снігу, а Твій наплечник ще більше Тебе влихав у сніг. Щоб таку Твою мандрівку облегшити, подаю Тобі проєкт наплечника-саночок. Коли ввійдеш у глибокий сніг, або коли від наплечника заболить спина, просто скидаєш його, перекидаєш вантаж на другий бік — і везеш його на саночках.

Наплечник-саночки збудувати дуже легко, зокрема, якщо в Тебе є старі лещета, з яких

можеш зробити бігуни-совги; тоді половина роботи вже зроблена. Якщо не маєш їх, можеш зробити бігуни-совги з зеленого ясеня, в'язу або ясеня-гікорі. Решту зроби із сосни, кедрини або іншого м'якого дерева, що його легко тесати. Дротом або мотузком з сирію шкіри прив'яжи кінці бігунів-совгів до рами. Пояси зроби з міцної бавовняної тканини або шкіри, яку вживають на пояси

А щоб не описувати багато, подаю цілу будову в рисунках, бо, як кажуть, рисунок кращий за тисячу слів. Тож іди за числами рисунків — і приємної забави.

Рис. 1. Стеши кору з зеленого дерева, як не маєш старих лещет на бігуни-совги.

Рис. 2. Перепилай дерево пополам уздовж.

Рис. 3. Відміряй кожний бігун, як показано.

Рис. 4. Зроби прорізи, як позначено стрілками. Вживаючи теслярських інструментів, оформи бігун-совгу, як на рисунку нижче.

Рис. 5. Вари кінці в кип'ятку приблизно годину, щоб легко їх зігнути. По згині залиши, хай висохнуть.

Рис. 6. Прикріпи вертикальні куски, як нарисовано.

Рис. 6а. Якщо вживаєш старі лещета, відріж їх до бажаної довжини, стеши грубшу частину й пришрубай вертикальні куски, як нарисовано.

Рис. 7. Прикріпи поруччя до вертикальних кусків на кожному бігуни-совзі.

Рис. 8. Зроби дві поперечки з м'якого дерева.

Рис. 9. Зроби шаблі з м'якого дерева — 18" x 1/4" x 1 1/2". Впусти шаблі рівно, із зарізами, прибий цвяхами.

Рис. 10. Потягни всі дерев'яні частини верствою льняної олії або політури.

Але зятим: на цих саночках не можна санкуватися, бо вони не досить сильні, щоб і Тебе повезти.

Матрица

ПЛАСТУНКАМ НА ВУШКО

ШИЄМО ВЕЧОРОВУ СУКОНКУ

Після Різдвяних Свят починається у нас традиційний час т. зв. «карнавалу» і немає суботи-неділі, щоб не було забав, балів, вечірок. Розуміється, немає хіба між старшими юнцями ні одної, що не думала б про карнавал, куди піти та що вдягнути. Кожна хоче виглядати як-найкраще — це хіба зрозуміле. На жаль, на американському континенті прийнявся серед наших дівчат звичай, що «не можна» показатися в одній і тій самій суконці декілька разів за чергою, а тим самим справа суконки на цьогорічний карнавал не може бути розв'язана в однині. Тим часом саме вечорові суконки в магазинах готового вбрання найдорожчі, а коли давати їх шити до кравчині, також коштує багато грошей.

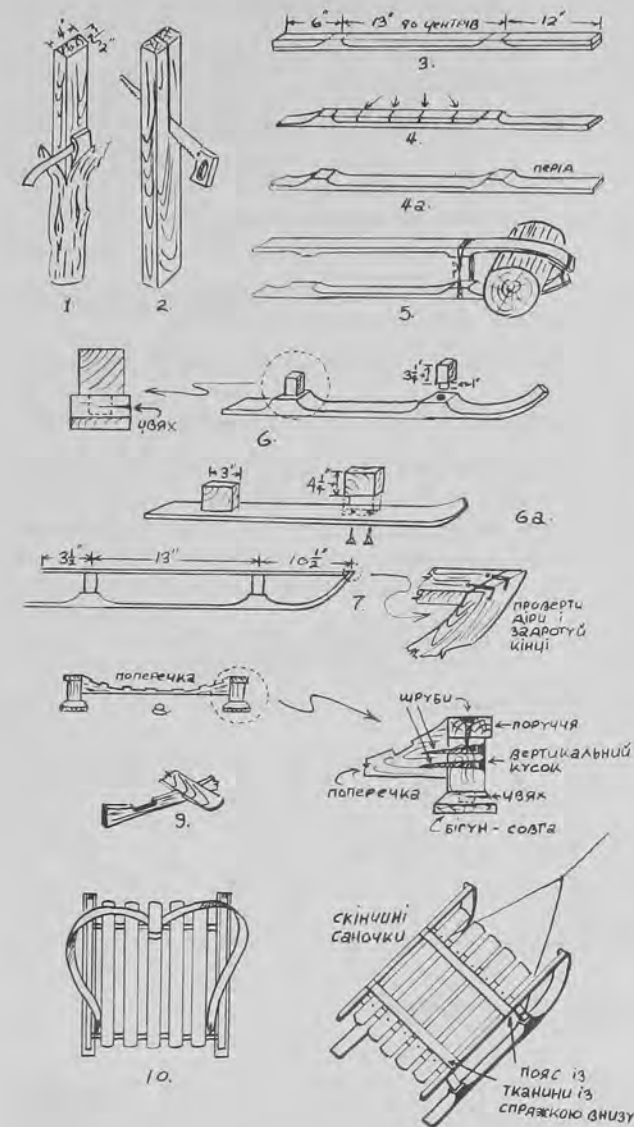
Чому, отже, не спробувати вам шити дома, з допомогою мами, тітки — чи такі самій? Шиття стає тепер щораз більше популярне, і кожна жінка, що вміє шити, викликає подив і признання.

Цьогорічна, особливо проста кроєм мода немов призначена на те, щоб пробувати шиття, а скільки можемо цим способом заощадити грошей, не треба й казати. Вибір матеріалів є всюди величезний і ніколи ви у готових суконках не маєте такої можливості індивідуального добору кольору та крою, як шиючи дома. При цьому відпадає ще й страх, що ви зустрінете іншу дівчину в такій же самій суконці.

Отже радимо вам цього року спробувати шити для себе. Насамперед треба вам вибрати крій-форму (найкраще вибирайте «Воуг» або «Сімплісіті», бо вони подають найточніші пояснення) у відповідній для себе величині. Пам'ятайте, що величина форми все більша, як готової суконки — отож, коли готові речі купуєте у величині напр. 7, тоді форма для вас підхожа буде 9 або 10. Опісля раджу купити зовсім дешевенький перкаль і випробувати на ньому шити вибрану форму, пригтовляючи все по черзі, як подає опис. В цей спосіб ви побачите, чи суконка добре «лежить» і чи її стиль та величина вам підходять.

Щойно після цього купуйте вже матеріал на вечорову суконку. Вибирайте такий, що легко шиється, як сатина, тафта, «катоновий» брукат. Оксамит, «шіфон», ляму — хоча дуже гарні та відповідні до цієї цілі — можуть уживати лише дуже вправні кравчині.

Колір підшукайте такий, який підходить

вам до лица, а не такий, який тепер саме дуже модний. Довгі місяці школи без сонця вибілили ваші личка, і тому в деяких постелевих кольорах будете виглядати сіро-зелено і зовсім не принадно — але це ви знаєте самі найкраще. Хоча тепер у моді панівні на вечір довгі суконки, пам'ятайте, що це обов'язує щойно від 17-го року життя вгору, коли ви вже можете ходити на всі великі карнавалові імпрези. На всі вечірки та вечерниці, призначені для вас, вистачає коротка суконка, яку називають в американському світі «коктейл-дресс», незалежно від того, чи хтось приятель коктейлів, чи ні.

Подруга Оля

ЗАГАДКИ

Нижче подаємо наступний «біг» наших «Перегонів загадок». Розгадки слід присилати на адресу редакції не пізніше, як до 1-го лютого 1965 р. Розгадки будуть подані в числі ЮНАКА за місяць лютий.

1. СХОВАНКА. Як і в попередньому числі, нижче подана «схованка», в якій треба прочитати певні слова. Цим разом це українські письменники, більше або менше знамі; в схованці заховано 15 прізвищ. Але не турбуйтеся, якщо всіх не знайдете — присилайте ті, які відшифруєте! Читати, як звичайно, можна справа наліво, зліва направо, згори вниз, знизу вгору, навкося — але завжди в простій лінії, за порядком! За кожне правильне ім'я одержите 10 точок.

Н	В	Ь	Г	А	С	А	М	Ч	У	К
А	К	А	Щ	Е	Н	К	О	Д	Г	О
Ш	Ш	Е	В	Ч	Е	Н	К	О	Х	Б
І	Ш	К	У	Л	І	Ш	Н	Б	А	И
П	Ш	Д	М	І	Л	Н	А	Б	Е	Н
И	К	И	Ш	О	Р	З	А	Е	И	Н
С	Е	И	Ш	О	Р	З	А	Е	И	Н
Ь	В	О	В	Ч	О	К	І	И	И	С
М	И	К	С	М	Н	Ж	В	Н	Т	Ь
Е	Ч	Д	Л	П	О	О	Р	Е	К	К
Н	Я	У	І	Е	К	С	Ф	Й	Ж	А
Н	Н	Д	Т	Ь	П	А	Е	М	І	Б
И	Ю	П	Д	И	Н	К	З	Н	У	К
К	О	Е	М	И	Р	Н	И	Й	З	Щ
И	Ф	Г	К	Г	У	В	Ф	Й	В	Л

2. УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИКАЗКИ

Гострий язичок, лиш одне вухо,
Проте доволі в неї є слуху.

**

Хоч і маленька з виду й дрібна,
Але мільйони вдягає вона.

**

Одне слівце невеличке,
А два кінці має:
Як спереду, так і ззаду
Кожен прочитає.

Як спереду прочитаєш,
Давне місто маєш;
А читай з другого боку,
На це ждемо рік до року.

**

Прийшов хтось, узяв щось,
Біг за ним й не знав за ким.

(По 10 точок за розв'язання кожної приказки.)

3. МАТЕМАТИЧНА ГОЛОВОЛМКА

Поділіть 45 на такі чотири частини, що коли до першої додати 2, від другої відняти 2, третю помножити на 2, а четверту поділити на 2, то всі результати будуть однакові. Зумієте зробити?

За розгадання цієї загадки — 30 точок.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК

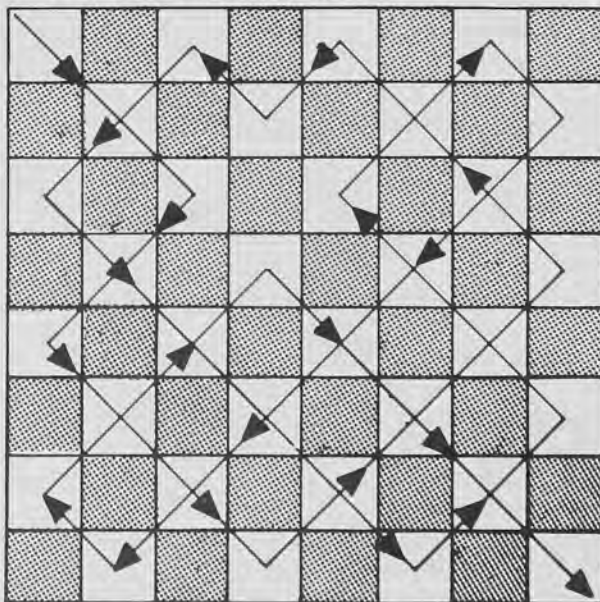
з числа за жовтень 1964 р.

1. ХРЕСТИКІВКА

К	а	р	а	б	і	н
п	А	р	а	ш	у	т
п	а	Р	у	б	о	к
с	т	у	П	а	т	и
з	м	а	г	А	т	и
р	у	к	о	я	Т	ь
н	а	у	ч	а	т	и

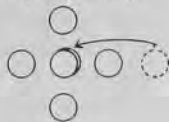
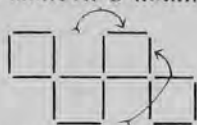
2. ВЕЛИКИЙ ШЛЯХ

Розгадка зазначена лінією.

3. ЗАГАДКА З МОНЕТАМИ

Треба взяти монету, що вгорі, і покласти її на ту монету, що посередині. Тоді буде 2 ряди по 4 монети в кожному! (гляди рисунок).

4. ЧОТИРИ З П'ЯТИ

Слід переставити сірники, як показано на рисунку.

5. РАХУНКОВА ГОЛОВЛОМКА

Брат мав 14, а сестра 10 цукерків.

РОЗГАДКИ

Відповіді на I Конкурс «Шевченківський рік»
(З числа за червень — липень 1964 р.)

Питання:

1. Хто написав вірш: «Він перший за свою любов.....»?

2. Рік і де був поміщений вірш: «Чи є що лучче, краще в світі...» Т. Шевченка?

3. Скільки поезій написав Т. Шевченко і де в часі між 17. IV. і 30. V. 1847 р.? Яка назва тої збірки?

4. Де і які поезії написав Т. Шевченко в роках 1950 - 57?

5. Скільки віршів написав Т. Шевченко в Переяславщині і який твір зайняв особливо важливе місце в творчій спадщині поета?

Відповіді:

1. Леся Українка

2. 1860 р. «Букварь Южнорусский»

3. 13 поезій у в'язниці. «В казематі»

4. Новопетровське укріплення — на заслання.

«Москалева криниця»
«Мій Боже милий, знову лихо»

5. Понад 10 — «Наймичка» 13. XI. 1845 р.

шки моєї мами так кажуть до бабуні. Чи думаєш, що ми це смішне поздоровлення повинні вживати і що воно є доказом відповідної пошани до старших?

Оля

Дорога Олю!

«Цілую ручки» — це живцем перекладене із німецького «кюсс ді Ганд» — широко розповсюджене в австро-угорській монархії поздоровлення. Був звичай, що, складаючи його, рівночасно цілували галлятно руку пані. Від часів окупації Галичини цісарем Йосифом II прийнявся там міцно так серед українців, як і поляків, і залишився далі після I-ої світової війни. Це поздоровлення не було, однак, ніколи знане по другому боці Збруча, як і тут, в американському світі.

Тепер найвищий час його закинути серед нашого товариства, а передусім не вимагати такої форми поздоровлення від нашої молоді. Це не є виявом ніякої більшої пошани до старших пань, а просто смішною звичкою, якої важко позбутися. Найкращим доказом цілої смішності цього звичаю є факт, який Ти навела. Бідна та старша пластунок напевно не один раз почула від мами, що так треба здоровити старших від себе жінок, і зробила це несамохіть, забуваючи, що нас у Пласті, всіх без різниці віку (за виїмком нозацтва), обов'язує тільки «Скоб». Вір мені, Олю, що пошану до старших показуємо іншими способами, а не бездумним «цілую ручки».

Подруга Дада

Дорога Дадю!

Мій батько був дуже невдоволений, як я перед курінною вечіркою сіла до вечері з закрученим волоссям, хоч я мала на голові хустину, — і казав мені зачесатися. Адже всі дівчата так ходять, навіть до міста на закупи, а не лише у власній хаті!

Христя

Дорога Христю!

Я найшла в останніх часах декілька статей в американській пресі на тему цього препоганого звичаю, що панує тепер серед жінок, а зокрема молодих дівчат — ходити цілими днями з закрутками на волоссі, замість того, щоб робити це на ніч. Як бачиш, не лише Твій батько протестує проти цього, але й загальна опінія є також порушена. На закручене волосся є два дозволені місця: власна спальня кімната та сальон краси. Показуватися так перед іншими, родиною чи проходимими, — це доказ браку почуття естетики та доброго тону. Та обставина, що стільки жінок тепер показує цей брак, не промовляє їм на користь. Не все те, що робить більшість, є правильне, і Ти повинна це розуміти та бити вдячною батькові, що звернув Тобі на це увагу.

А коли зустрінеш своїх подруг-юначок у рожевих великих закрутках на голові, не забудь їм також на цю тему сказати — бо, на жаль, бачимо їх у такій прикрасі в не одному невідповідному до того місці.

Подруга Дада

Дорога Подруго!

Недавно завважила я, як одна із старших пластунок-зв'язкових, прощаючись зі сеньйоркою, сказала їй «цілую ручки». Вони обидві були в одностроях, і мені це видалося дуже смішним, хоча дома не раз чую, як пані — товари-

ПО СКЕЛЯСТИХ ГОРАХ КАНАДИ

Ще одне літо пересунулося перед нашими червоними, обсмаленими носами. На ще один рік затихли ліси, озера, поля і гори від пластового сміху і радісної пластової пісні. Хоч природа затихла, але юнацтво ще довго буде вертатися у своїх спогадах до літніх спостережень і пригод.

Так і мене тепер скортіло перед книжкою вернутися, хоч у своїй пам'яті, до високих гір Національного парку в Бенф — Алберта. Хотів би я ще один раз перед початком науки почути брак кисню в легенях чи відчутти дотик краплин снігу та граду на обличчі і схопити те незабутнє брєнїння відгомону у вušнїх клітинах.

Група таборовиків під час відпочинку по дорозі до табору "Хомолюнґма". Перший з ліва автор статті пл. скоб Юрій Копач.

Хоч не можу в дійсності побачити височезних шпиль "Наптуак", чи "Тузо", чи "Святині", але можу в уяві перегорнути хроніку табору "Хомолюнґма" (індіанська назва "Мати Землі").

Все, що діялося від першої спроби видряпатися до місця табору аж до останнього дня повороту вниз, було цікаве й повне пластового товариського духу співжиття.

Перший день табору був спокійний і, можна сказати, лінивий, але цю гогоду приніс дощ і холод. Замість того, щоб привчати ноги й легені до гірських мандрів, таборовики вправлялися в різних іграх і піснях, які можна було виводити у нашому вогкому шатрі. Така вигода скоро прсминула, другий день застав нас уже при підготові до вимаршу на гору Айфель. Сама

гора дуже гарно виглядала, хоч сам шпиль не був цілий покритий снігом. Зате по дорозі було багато того білого пудру. Гора була на 10,101 стіп висока, і кожна стспа до самого вершка була засапана, спочена і жаждуча. Гору здобували ми звичайно: спочатку йшли до сідловини гори, потім прямували скелястим хребтом угору, вкінці всіма зусиллями видряпувалися на сам шпиль. Хоч частина таборовиків вернулася до табору через перевтому або через пухирі, які були спричинені великими альпіністськими черевиками, все ж таки та група, що здобула вершок, відчула сатисфакцію, що побула на вершку світу, а в долині бачила маленькі струмочки, які майорили, мов шовкові стяжки, чи чисті зелені озера, що виглядали, як калабаньки. Тому що то був альпіністський табір, все відбувалося докладно за альпіністськими правилами. На самому шпилі кожний по черзі доторкався самого вершка гори, тоді підписував карточку і вкладав між каміння, — там, де була попередня. Щойно по цій церемонії почали клацати фотографічні апарати і ми поскидали наплечники. Короткий відпочинок, захоплення виднокругом і довга дорога вниз до табору.

Ранній прорух в таборі юнаків.

Я пам'ятаю нашу другу виправу на гору, хоч вона була значно нижча, всього 7,590 стіп, але була дуже стрімка, так що більшу частину треба було п'ястися на лїнві, а на кожнсмү гострому виступі треба було робити "білей" (міжнародний альпіністський термін, що означає забезпечення лїнвою мандрівника, що пїється за тобою). Здалека гора нагадувала вежу, і тому навіть називалася Вавилонська Вежа. Чубок гори був цілком зрізаний, так що гора мала вигляд грубезного циліндра. По труднім змагү ми цей "циліндер" таки здобули. Штука не тільки вилізти на гору, але й з неї злізти. Я не знаю: злізти, з'їхати, зісунутися, скотитися, — те все може характеризувати, як ми сходили з тої вежі. Ми сунулися по каміннях у вузькій ущелині між горами. Каміння летіло направо і наліво, а так звані "молоді альпіністи" летіли між камінням. Увесь час кричали "Камінь", але не знати було, чи то камінь, чи Ізю, чи, може, Слон. Шрешті всі скотилися щасливо, здорово й весело.

Третя гора, яку ми здобували, була найвища в околиці Бенфү. Ця височезна могутня гора височіла на 11,636 стіп понад рівнем моря. Тому що гора була така висока і доволі тяжка до здобуття, ми вирүшили о п'ятій годині ранку. Соц те якраз перекочувало через

вершок Вавилонської гори, як тринадцять мандрівників поволі сунулися шнурочком під гору, до Сентінал Пасс (це була сідловина між двома горами). По дорозі вгору ми зустріли кілька поліцаїв і навіть два пальці. Я не розпізнав, чи то були французькі жандарми, чи англійські "бобіс", але я був певний, що то були величезні каменюки при боці скелі, що їх альпіністи називали поліцаями. А палець вказував дорогу до неба для розкаяних мандрівників. Яка б не була його функція, він дуже гарно виглядав. Це був вузький шпиль, який виставав зі скелі і підіймався своїм загостреним вершком просто вгору.

По дорозі на вершок гори "Айфель". З цього місця, що на світліні, ще 2 години спинання по каменистих шпильях, в якому брали участь 32 таборовики і 4 члени булавни табору.

Минувши ті кам'яні атракції, ми знову мусіли уживати шнур. Груба лива почала перелітати через спину друзів, і одна голова за другою поволі висувалася понад схил каменя. Що кілька хвилин таборовики зупинялись і крізь чорні окуляри зиркали на чуб старої сивулі, а тоді, спустивши голову, глибоко віддихали. Наше щастя довго не тривало, небо потемніло, мов води озера Онтаріо перед бурею, і почав падати град, змішаний з дощем. Великі черевики, підбиті гумою, незграбно сковзалися по мокрих каменюках, а наконечники льодових топірців своїм дзвенькотом сповіщали бурю.

З 36 таборовиків, що вирушили у мандрівку, зайшли на шпиль гори "Айфель" 16. Інші не змогли вийти на сам шпиль.

Провідники не хотіли наших зусиль залишити без досягнення мети, рішили перечекати бурю під високою скелею. Хоч ми солідно змогли, але зате трохи відпочили. За правильним віщуванням д-ра Байрака дощ скоро проминув. Наші наплечники знову зна-

йшлися на наших спинах, а легені знову почали помпувати, щоб надолужити брак кисню. Не довго тягнулися наші ноги по каменюках. Вершок гори шокрок зближався до нас, а з часом, як ми минули лінію вічного снігу, гора вже майже була переможена.

Здобуваючи цю гору, я насправді нікого не переміг, а лиш себе самого.

Шпиль гори сидів, оповитий вогкою хмарою, а непривітний сніг манив нас до теплого сухого шатра в таборі. Наші харчові припаси на "фас" — ковбаса і чоколада — будили передсмак табору. Довга дорога вниз тягнулася кілька годин. По дорозі добре було чути, як лавини летять з гір, а їх відгомін лунав, мов грім, з гори на гору.

Коли ми зближалися до кінця нашої виправи, назустріч нам вийшли наші друзі, що осталися в таборі. Пластунки й пластунки, що сходили з гори, побачивши таборовиків, почали чимраз скоріше збігати по каменях, а опісля почали робити "глісаду" по снігу. Майже нічні ноги не витримали, і все братство закінчило прогулянку дня на задній частині тіла в мокрому снігу.

Ліве фото: Ще три години важкого маршу по таких каменистих горах, а потім по снігу з ожеледею до вершка гори "Святиня". — Праве фото: У своїй мандрівці таборовики наближаються до льодовика "Вікторія Глясіюр".

На протязі десятиденного таборування ми здобули не тільки три вершки гір, але й були на льодовику. Ця колосальна маса льоду, снігу і каміння знаходиться над прямо казковим озером Люїз. Стежка на льодовик вела між горами, понад озером. На льодовику кожний учасник екскурсії йшов підкутий гаками і сильно прикріплений ливною один до одного. Ми бачили глибочезні провалля між скелями льоду, через які ми переходили вузькою стежкою. Чули ми, як холодний вітер відбивався від льодових скель і щипав наші вуха й носи. Ця льодова маса не приманювала нас навіть своєю синьою барвою. Ми втікали від того суворого масиву чимдуж до гарного озера Люїз.

Довжезні тіні гір оповивали втомлених мандрівників, тоді як латра поволі пригасала, а білоголові чубки гір холодно скреготіли наш таборовий клич: "Нікого, лиш себе..."

пл. скоб Юрій Копац
Торонто

ТИЖДЕНЬ ПЛАСТУНА В ЕДМОНТОНІ

Тиждень пластуна в Едмонтоні почався цього року 1 листопада Листопадним святкуванням, а закінчився посвяченням прапора 6-го куреня юначок ім. Ульяни Кравченко.

1-ИЙ ЛИСТОПАДА

Листопадне святкування, як звичайно, відбулося при ватрі, у парку ім. Вікторії за участю 150 пластунів і деякого з батьків. Святком керував ст. пл. Ю. Даревич. Після пісні "Гей у лузі червона калина", ст. пл. Д. Струк відчитав станичний наказ.

Троє пластунів одержали відзначення за працю в Пласті, а саме: ст. пл. М. Базюк, юначка Маруся Кухаришин і юнак Юрій Дрогомирецький. Теж відзначені були хрестиками новачки М. Грох і Ю. Дитиняк, а О. Кушка — за найкраще написаний нарис "Чому відзначаємо 1 листопада?" Після відспівання пісні "Видиш, брате мій", М. Базюк коротко розказав про 1-ий листопада, а потім співали ще "Гей видно село" і "Весною пташки прилітають", а новачка Галя Штендера декламувала "Вірш Ганнусі". Вечір закінчено пластовим гимном.

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРА КУРЕНЯ ЮНАЧОК

Посвячення курінного прапора в УНДомі було врочистим закінченням тижня пластуна. Участь взяли не тільки пластуни, але і багато батьків і гостей-громадян, що цікавилися працею пластової молоді. СУМ, МУН і УСС взяли участь у посвяченні через своїх представників. Посвячення прапора довершив пл. сен. о. В. Тарнавський, а почесними "кумами" були: сотник УСС Ю. Буцманюк, керівник Курсів українознавства проф. Р. Березовський і пл. сенйорки Софія Климкович і Ольга Манастирська. Промовляли пл. сен. о. В. Тарнавський і станичний пл. сен. М. Хом'як, обидва на тему пластових ідеалів, символом яких є прапор. Врочистим зібранням проводила зв'язкова куреня юначок ст. пл. Д. Даревич. Хорунжою ново посвяченого прапора іменовано юначку Любу Бойко, а підхорунжими юначок Анну Бунзяк і Оксану Єндик. Присягу всього 6 куреня провела кошовка пл. сен. Ольга Саварин. Прапор юначок мав біля 70 "хресних батьків". Після посвячення вони вбивали в держак прапора цвяшки і складали свої жертви.

Прапор, за проєктом ст. пл. Лесі Полуян, вишила пл. сен. Надія Цинцар, якій на знак вдячності курінь подарував образ-малюнок роботи ст. пл. Дарки Даревич. Привіти від крайової комендантки пластунок пл. сен. Я. Зорич з Торонта і від едмонтонського відділу КУК відчитала пл. юн. О. Суховерська.

Після офіційної частини відспівано кілька пісень, а ст. пл. Маруся Венгрінюк декламувала вірш Шевченка, потім була пісня "Не журіться юні друзі", а на кінець відспівано пісню Закарпатських пластунів. Цією частиною програми керувала курінна, пл. розв. Маруся Кухаришин.

Це святкування, як взагалі весь Тиждень пластуна, залишило дуже миле враження. П. С.

ХТО ЗМІНЯЄ АДРЕСУ

хай зараз повідомить про це адміністрацію "Юнака", подаючи свою давню й нову адресу.

ТОРОНТСЬКІ ЮНАЧКИ ЗДОБУЛИ ЧАШУ СОЮЗІВКИ

Головною atrakцією відбиванкового турніру на Союзівці, відпочинковій оселі УНСоюзу, у США, що відбувся в суботу й неділю 21-го і 22-го листопада, була дружина пластунок (у віці 15 до 17 років) з Торонта, які гарною грою і спортивною поставою завсвоювали собі симпатії глядачів та учасників змагань. Ця дружина Пласту з Торонта прибула на турнір під проводом впорядниці спортивного гуртка коша пластунок Христини Волицької і під опікою мгра Володимира Кузя.

Пластуни не лише постаралися приїхати з далекого Торонта на Союзівку, але і здобули перше місце та чашу Союзівки перемогами над двома суперниками. Вони виграли з рахунком 3:0 сетів (15:7, 15:0, 15:5) з дружиною "Чорноморської Січі" з Ньюарку зложеною з молодих студенток, якою проводить її тренер і опікун Адріан Лапичак, а опісля перемогли з вислідом 2:1 (15:10, 15:6, 2:15) досвідчену, хоч і в неповному складі дружину "Довбуша" з Нью-Гейвен.

Цей відбиванковий турнір жіночих дружин відбувся минулої суботи під проводом ланкового і місто-голови СУАСТ-Схід д-ра Михайла Снігуровича та при дружній співпраці адміністрації Союзівки, яка гостила учасників та подбала про спортову залю у поближкій середній школі в Коргонксоні.

Свою грою під час турніру торонтські юначки показали, що солідними, систематичними тренінгами та дисциплінованою спортивною поставою, можна здобути гарні осяги. Юначки-чемпіони Торонта, що здобули чашу "Союзівки", грали в такому складі: Христя Томків (капітан), Христя Еліяшевська, Віра Маланчій, Ліда Сиротинська, Надя Зубик, Ліда Еліяшевська і Марійка Тарнавська. Тренером цієї відбиванкової дружини є тепер Володимир Сточанський.

(За "Свободою")

Чи Ви вже вирівняли передплату?

ОДИНОКА ПЛАСТОВА КРАМНИЦЯ В КАНАДІ

ПЛАЙ

продає

- книжки — шкільні підручники — молитовники — часописи — журнали — образи;
- різьбу — рами до образів — кераміку — вишивки — полотно і нитки до вишивання;
- дитячі іграшки — спортове приладдя — таборовий виряд;
- солодощі — содові води;
- пластові однострої, відзнаки і т. п.

● Кооператива «ПЛАЙ» приділяє щорічно зі свого зарібку більшу пожертву на пластові цілі.

PLAY - COOP. LTD.

768 Queen St. W., Toronto 3, Ontario

Ю.П.

ЛІСОВА ШКОЛА

За ініціативою куренів УСП і УПС «Лісові Чорти» та при співпраці членів Головної Пластової Булави і Крайової Пластової Старшини у США започатковано цього року «Лісову Школу».

Ця школа подумана як щорічний кількатижневий курс для організаторів і провідників пластових таборів і мандрівок, що впродовж цілої історії Пласту належали до найважливіших самовиховних засобів юнацтва.

Перший — пробний — курс цієї «Лісової Школи» відбувся успішно в горяній околиці біля місцевості Гантер. Це дає надію, що при щорічному усьправлюванні організації і метод вишколу вона буде в майбутньому продовжуватися, будити зацікавлення юнаків, що схотять поглиблювати свої пластові і організаційні вмінності. «Лісова Школа», може, стане одним з наших вишкільних центрів, випускники якого будуть творити ядро пластового виховного активу для уладу юнаків.

Коротко зупинимось над перебігом цього-річного вишкільного курсу-табору, щоб з'ясувати майбутнім кандидатам **передумови і вимоги**, які ставила «Лісова Школа».

КОГО ДОПУСТИЛИ

Після проголошення, що курс відбудеться, зголосилося до участі 42 кандидати, які **мусіли мати 16 років життя і пластовий ступінь розвідувача**. Вони могли бути членами УПЮ чи УСП.

До теоретичної підготовки допущено 38 кандидатів, яким розіслано інформаційні листки з вимогою запізнатися з відповідною пластовою літературою і відповісти впродовж устійненого часу на питання, згідно з долученим запитником.

На основі заздалегідь устійненої системи точкування **допущено до участі в таборі 22 пластунів**, тобто 58% прийнятих до уваги кандидатів.

Провід і таборовники «Лісової школи»

ВИМОГИ ТАБОРУ

Впродовж табору, програма якого була дуже дбайливо підготована і устійнена з головним булавним пластунів, існувала теж **система точкування**, а саме з таких **основних вимог**:

- пластова постава,
- пластові знання з різних ділянок таборування і мандрівництва,
- практична вмінність ведення гутірок, ігор, теренових вправ і інших зайнять серед природи,
- виконування провідних діловодств у таборі, як бунчужного, писаря, інтенданта (начальника кухні) і гурткового.

СКІЛЬКИ УЧАСНИКІВ ВИТРИМАЛО ПРОБУ

На основі точкування цілий вишкіл, тобто теоретичну підготову і двотижневий табір (від 28 червня до 11 липня 1964 р.), **закінчило з успіхом 12 учасників**, тобто 55% допущених до табору, або 28% усіх зголошених кандидатів.

Така гостра селекція підкреслює високий рівень курсу і заохочує на майбутнє тих юна-

ків і старших пластунів, що серйозно думають над підвищенням свого пластового знання і досвіду в ділянці таборування і мандрівництва, таку тверду школу з успіхом пройти.

ХТО БУВ У ПРОВІДІ «ЛІСОВОЇ ШКОЛИ»

Матеріали та програму першого курсу «Лісової Школи» випрацював пл. сен. Ю. Крижановський. Комендантом табору був пл. сен. Василь Палієнко, заступником коменданта ст. пл. П. Содоль, інструкторами: ст. пл. О. Черник, пл. сен. З. Яцура, пл. сен. Ю. Український та ст. пл. І. Ісаїв.

Гутірки на ідеологічні теми виголосили: пл. сен. о. Суфраган, пл. сен. Т. Дурбак, і пл. сен. О. Кузьмович.

Загальною організацією і координацією праці виховників «Лісової Школи» займався пл. сен. М. Раковський. Таборіві діловодства вели таборовики за чергою.

ІМЕНА ВИПУСКНИКІВ

Перший курс «Лісової Школи» закінчили з успіхом пл. розвідувачі: Іван Бережницький — Філадельфія, Богдан Дмитерко — Чикаго, Анатоль Кардашинець — Пассейк, Богдан Качмар — Ньюарк, Антін Колтунюк — Денвер, Тарас Ліськевич — Чикаго, Василь Лончина — Дітройт, Мирон Радович — Гартфорд, Руслан Расяк — Нью-Йорк; пл. скоби: Юрій Саєвич — Чикаго, Аскольд Татарський — Дітройт, а крім того ст. пл. Роман Завадович — Чикаго.

Провід «Лісової Школи» передав нам до перегляду хроніку табору, яку вели по черзі таборовики-писарі. Для ілюстрації переживань учасників і таборового життя подамо в черговому числі «Юнака» в рубриці «Хроніка Лісової Школи» спроби їхньої творчості.

Таборовики «Лісової школи» відчитують сліди під час теренової гри.

Перед вимаршем на теренову гру гурток зазнаюмлюється з одержаним завданням.

Оригінальна таборова кухня «Лісової школи», на якій можна варити абсолютно все, навіть присмажити черевики.

Кухарі «Лісової школи», хоч нанюхалися доскоку їдко-го диму, вдоволені своїм осягом, і з готовим «фасом» чекають на таборовиків.

МОЛОДЕ ПЕРО!

СПОРТ З ГУМОРОМ

Чи ви знаєте, що перша пара лещет була вживана майже 4500 літ тому? У Норвегії знайдено рисунк перших лещетарів. Цього року вдарила лещетарська гарячка клівлендських пластунів.

Хто знає, з чого те все зачалось, але... Лася з заняттям вибралась на лещетарський табір, а вернулась зі синяками. Андрійко, Борис і Данко рішили, що не випадає, щоб їх випередили дівчата, і вибралися до славного Бостон Мілс.

Вони так запалились чаром лещетарства, що на другий тиждень своїм ентузіазмом переконами Марту, Галю, Арку і Марусю спробувати цей чудовий спорт. І справді було чудово, аж доки Марта не переконалася, що лещета гострі й... шпиталь дорогий. Данко завзято пустився з гори і переконався, що лещета не дуже гармоніюють зі скоком жердкою. Маруся рішила, що особа абсолютно краще виглядає, коли не мусить ходити з колінами, зверненими до середини.

Спорт — це дуже корисне заняття, і можна з нього винести багато дечого, як наприклад: великі, першорядні синяки, потовчені ноги й руки, поламані кістки і...

А вам радимо поспробувати цей спорт. Хто зна? Може, це якраз "ваш" спорт. (За журналом "Пролом")
Незабудьки

СПІВУЧІ ЛЕЩЕТА

З різних причин так вийшло, що з околиці Клівленду до лещетарського табору в Вермонті їхала лишень Любомира Іваницька і я. Приємно було їхати, як ми почали наближатись до табору. Автобус їхав, на нашу думку, між страшними горами, а ми з непевністю дивились на височинь.

Непевність ще збільшилася, як на другий день нас, "початківців", узяли перший раз на з'їждження з гори. Перше по тяжкій праці всі підв'язали лещета і почався перший день табору.

Найнижче з'їждження "дуже" високе, зокрема, коли їхати перший раз. Їхали вгору "кріселком" коло 10 хвилин і, як нарешті виїхали та подивились униз — то здавалось, що ніколи не з'їдемо. Годину ми з'їжджали, падаючи і з великою терпеливістю встаючи, і далі з'їжджали.

На другий день уже було легше і краще. Сніг безперестанку падав, і ми з кріселком вставали — ніби замерзлі снігові баби. З'їждження вже не було страшне, бо без окулярів і зі снігом я ледве бачила свої лещета, не кажучи вже про стрімкість, чи лід, чи камені. Така сліпота має свої добрі властивості, але й погані — можна в дерево в'їхати.

При кінці тижня вже не було снігу, тільки віяв вітер і звював сніг з узбіччя гори. Ми вже краще їздили і верталися до колиби щасливі, змучені і — замерзлі. З того щастя вечорами виспівували.

Останнього дня ми вже їздили по вищих спусках і дуже задоволені з себе вернулися до колиби. Як уже відмерзли, почали вибирати назву табору. Вибір був між "Ой, видно траву" (на траві дуже неприємно їздити) і "Співучими лещетами". Очевидно, співуча українська молодь вибрала "Співучі лещета".

А мені дотепер сниться, що я лечу по білому спуску і десь з-поза дерев чути чорноморську пісню та струни гітари.

(За журналом "Пролом")

ЧИ ЦЕ ДОМІВКА?

Вже було пізно і темно, але домівку треба було упорядкувати. Отже Маруся, Ганя і я вибралися робити порядки. Очевидно, не обійшлося без проблем. Цяхів на образи не було. Фіранки були не випрасувані і вішаки поламані. Все ж таки ми взялися до праці. Спочатку треба було портрет княгині Ольги повісити на своєму місці, а решта вже пішла легко.

Ганя вішала все, а Маруся і я пробували розтягнути вішак на фіранки. Я його била молотком, потім ми тягнули. Здобули пів сантиметра, знов я била молотком, знов ми тягнули і так майже в безконечність. Коло дев'ятої години, по довгій боротьбі з молотком, нарешті розтягнувся вішак. Треба ще тільки було повішати фіранки. Я відпочивала, Маруся злізла зі столу, на якому сиділа, щоб Ганя з другого боку не впала, аж нагло ми почули, що хтось ніби внизу почав тихо кашляти. Ми припинили. Все затихло. На всякий випадок ми замкнули двері на засувку і взялися до фіранок.

Домівка порожня, ніч, ми самі — не спеціально веселе положення. Чуюмо — нагло щось тріснуло коло дверей. Маруся вхопила сокиру, а я — парасоллю. (Ганя бідна мучилась коло фіранок). Стоїмо. Але звуків дальших не було, отже ми скінчили все в спокою.

Ще треба було дістатися з кімнати аж на двір. З увагою відчинили ми двері, вийшли на коридор, слухаємо, нема нічого. Вже щасливо дійшли до плащів — як десь зблизнька хтось почав кашляти. На щастя, ми пізнали, що той "хтось" унизу — то був мотор апта, яке хтось даремно пробував застартувати.

Загадка розв'язана, але ми всі все ж таки зідхнули з полегшею, як нарешті вийшли надвір, на свіже повітря, де весело миготіли зорі і ніщо не тріскало ні не "кашляло".

(За журналом "Пролом")

Від адміністрації

Обов'язково це прочитайте!

ВАЖЛИВА ОПОВІСТКА

У січневому числі "Юнака" з 1965 р. подамо (подібно як у грудневому числі з 1963 р.) статистичні дані про те, скільки є юнаків і юначок в поодиноких пластових станицях, та скільки з них сповнили свій обов'язок і стали передплатниками "Юнака". За передплатників уважаємо тільки тих, що мають заплачену передплату — 4.00 дол. за 1964 р. Ті, що замовили "Юнака" і заплатили передплату за 1963 р. або тільки частинно за 1964 рік, але не мають заплаченої повної передплати за 1964 р. — це післяплатники, яких властиво між пластунами і пластунками не сміє бути. У нашому підрахунку передплатників "Юнака" таких несумлінних читачів, що не вирівняли передплати і задармо одержують "Юнака", не будемо узяглюювати. Їх подамо в окремій групі післяплатників.

Віriamo, що всім Вам, Друзі і Подруги, залежить на тому, щоб у нашому звітному, яке ми надрукуємо в черговому числі, усе юнацтво кожної станиці було в групі передплатників, а не післяплатників тим більше, що післяплатники своїм недбалством, несумлінністю і злим прикладом шкодять своєму власному журналові. Тому

ЗАКЛИКАЄМО ВСІХ ПІСЛЯПЛАТНИКІВ

негайно надіслати до нашої адміністрації в Торонті (адреса на 2-й і 4-й сторінці обкладинки) належність за 1964 р. — 4.00 дол. Зокрема закликаємо всі проводити юнацьких куренів допомогти нам по-пластовому завести порядок між нашими читачами та припинити, щоб усі післяплатники, які ще є в їхніх куренях вислати за леглу передплату.

Крім того на закінчення цього нашого другого ділового року маємо до Вас, Друзі і Подруги, ще такі прохання:

1) хай кожний і кожна з Вас, як теж хай кожний юнацький гурток і курінь перешле свою пожертву на пресфонд свого журналу,

2) хай кожний і кожна з Вас приєднає для "Юнака" одного нового передплатника.

Якщо в Вас буде щире бажання, то це все напевно легко зможете зробити Друзі і Подруги! Не відкладайте виконання цих справ на пізніше, але зробіть це негайно, ще в цьому році, зараз після прочитання цього заклику!

Повідомляємо всіх наших передплатників, що з уваги на збільшені кошти видання нашого "Юнака" і тому, що в 1964 р. замість потрібних 1.500 нових передплатників нам удалося придбати їх загалом 681, наше видавництво примушене підвищити передплату "Юнака", яка від 1 січня 1965 р. становитиме для Канади і США річно 5.00 (п'ять) дол.

Усім нашим приятелям, що впродовж цього року займалися збіркою передплат по наших пластових станицях, що самі жертвували або збирали пожертви на пресфонд "Юнака", що придбали нам платні оголо-

шення, що зголосили дарункові передплати, як теж усім тим, що пропагували наш журнал між непластунами чи в будь-який інший спосіб помагали нам у розбудові нашого "Юнака", складаємо на цьому місці нашу щирі подяку.

Вступаємо в черговий (третій) рік видавання "Юнака" з плянами дальшої його розбудови та його поширення в усіх країнах вільного світу, теж і між нашою юнацькою молоддю, що не має змоги належати до Пласту, і з вірою, що великий дружній гурт наших передплатників, читачів і прихильників допоможе нам виконати наші пляни. Тому усіх Вас, Друзі і Подруги, закликаємо до дальшої спільної успішної праці при розбудові нашого "Юнака" в наступному році!

Скоб!

Ваш адміністратор

УСІ ЖЕРТВУЙМО НА ПРЕСФОНД «ЮНАКА»!

Від нашого останнього повідомлення ми одержали такі пожертви на пресфонд: Пл. сен. Володимир Бандера, ЛЧ, Бостон — 9.00; пл. сен. Володимир Савчак, ЛЧ, Нью-Йорк — 2.00; пл. сен. Тоня Горохович, Торонто — 1.00. Разом у цьому списку — 12.00 дол.

ПРИБУЛО 18 НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо черговий список нових передплатників. Канада: Торонто — 2, Едмонтон — 1, разом — 3. США: Філадельфія — 7, Нью-Йорк — 2, Бостон, Прістон, Свармтор, Річмонд Гил — по одніму. Разом — 13. Еспанія: Мадрид — 1. Вел. Британія: Лондон — 1. Від нашого останнього повідомлення прибуло разом 18 нових передплатників.

Згідно з нашим пляном ми всі повинні були подбати пр те, щоб у цьому році придбати для "Юнака" нових передплатників	1.500
Від 1 січня ц. р. досі прибуло їх	681
Щоб вповні виконати наше спільне завдання, треба ще придбати нових передплатників	819

На жаль, до кінця ц. р. вже не можливо досягнути цього числа. Все ж таки ще можливо подбати, щоб наше спільне цьогорічне завдання було виконане принаймні на половину. До того потрібно ще 69 нових передплатників. Друзі й Подруги! Поможіть нам здобути цих 69 нових передплатників до кінця 1964 р. Отже — до діла!

Увага!

Увага!

ПЕРЕДПЛАТА «ЮНАКА»

для наших передплатників з Канади і США
становить від 1 січня 1965 р.

5.00 доларів
річно

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК

для Ваших друзів і друзів з приводу їх дня народження, іменин, різдвяних свят чи інших подібних нагод — це

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА "ЮНАКА"

Вашим друзям чи подругам, а навіть і незнайомим, зробите справжню приємність, коли заплануєте для них "Юнака". За 4.00 дол. вони одержуватимуть від Вас щомісяця впродовж цілого року милий дарунок — наш журнал. Він буде дуже побажаним зокрема для тих, що живуть у місцевостях, де нема більшого українського середовища, де нема української молодечої організації, ні рідної школи, ні навіть рідної церкви. Тоді "ЮНАК" буде для них, може, ЄДИНИМ ЛУЧНИКОМ З УКРАЇНСТВОМ.

Крім того такий дарунок варто робити для зразкових, але незможних юнаків і юначок, що самі не можуть собі запланувати "Юнака". Наша адміністрація має адреси таких друзів з різних країн світу. Чекаємо на жертводавців!

У попередніх числах "Юнака" було вже проголошено 24 дарункові передплати. Тепер подаємо дальші зголошені дарункові передплати. Для юнаків чи юначок у Канаді чи США зголосили по одній дарунковій передплаті: ст. пл. Звенислава Ізю, Оттава; пані Дарія Савка, Торонто; мгр. Володимир Кузь, Торонто; пан Михайло Лужецький, Філадельфія; пані Юлія Головата, Торонто. Крім того дарункові передплати зголосили ще: 10 курінь юначок ім. княгині Романової в Дітроїті для юнака в Куфштайн, Австрія; пл. сен. Юрій Пясецький, Торонто, для юначки в Мадриді, Іспанія; пл. сен. Цюпа Паліїв, Торонто, для юнака в Лондоні, Англія; гурток юнаків "Вовк" у Вінніпезі для юнака в Відні, Австрія; пл. сен. Володимир Савчак, Нью-Йорк, для юнака в Мюнхені, Німеччина, і в Буенос Айрес, в Аргентині. Разом проголошено в цьому списку 11 нових дарункових передплат, а разом з попередніми (24) досі зголошено 35 дарункових передплат.

Подруги і друзі! Кожна і кожний з Вас має нагоду і можливість зголосити таку одну дарункову передплату. Тим Ви зробите подвійне "добре діло": придбаєте для нашого "Юнака" нового передплатника і причинитеся до розбудови нашого журналу! Отже?.. Хто черговий?!

Пластове Підприємство
МОЛОДЕ ЖИТТЯ
має на складі:

пластові однострої, пластові відзнаки й виряд, пластову літературу, альбоми, різьби, вишивки, кераміку, філателію, українські національні прапори, книжки,

MOLODE ZYTIA, Inc.

302 E. — 9th St., New York 3, N. Y.

НЕОБХІДНА КНИГА
В КОЖНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ДОМІ

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

ще в друку

вже появилися!

видає:

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК ПРИ КОЖНІЙ НАГОДІ

I, II, III — перша, загальна частина — ЕУ/1, — цілість у трьох томах, наклад на повному вичерпанні, ще тільки антикваричні примірники в ціні 60.00 дол.

1, 2, 3, 4, 5, 6 — друга словникова частина — ЕУ/2, ціна в передплаті до появи четвертого тому: 50.00 дол., (полотно), 60.00 дол., (півшкіра), після появи четвертого тому передплата буде підвищена!

Докладніші інформації дають і замовлення та гроші приймають місцеві і крайові представники ЕУ, як теж адміністрація "ЮНАКА", кооператива "Плаїв" в Торонто або Наукове Товариство ім. Шевченка (НТШ), Сарсель, Франція:

SOCIETE SCIENTIFIQUE SEVCENKO

27, rue des Bauves, Sarcelles (S. et O.) France

Хто нищить "Юнака"?

В нашій видавничій праці велику шкоду спричиняють нам наші післяплатники. У першу чергу кожний післяплатник шкодить під оглядом моральним, бо провинюється проти кількох правил пластового закону (пластун є словний, сумлінний, точний...), і тим дає злий приклад іншим. Крім того післяплатник спричиняє для нашого видавництва шкоду матеріальну. Ті, що не пересилають своєчасно своєї передплати, позбавляють наше видавництво фондів, потрібних на видавання журналу. Крім того поштова оплата за пересилку журналу до післяплатника, згідно з поштовими приписами, коштує чотири рази більше, як до передплатника. Тому прохаємо всіх наших післяплатників негайно заплатити за леглість і стати передплатниками!

Друкарня-ПЕРЕПЛЕТНЯ КИЇВ

KIEV PRINTERS LTD.
686 RICHMOND ST. W.
TORONTO, ONTARIO

виконує
всі
друкарські
і переплетничі
роботи

- ОДНО І БІЛЬШЕКОЛЬОРОВІ
- НА АВТОМАТИЧНИХ МАШИНАХ
- ЛІТОГРАФІЧНІ РОБОТИ (ОФСЕТ)

27 РОДІВ СМАЧНОГО ХЛІБА

а крім того

РІЗНОРОДНІ КАЛАЧІ І БУЛОЧКИ

випікає щоденно для Вас і Вашої родини відома
в Торонті й Онтаріо пекарня

2-20 Fraser Ave. Toronto, Ont.
Phone: LE 6-1196

ЩАДІТЬ ПО 5.00 ДОЛ. МІСЯЧНО

а одержите після 5 років **343.15**

- Нормально банки платять за ощадності 3 відсотки. За Ваші ощадності **НА СПЕЦІАЛЬНОМУ ЮНАЦЬКОМУ КОНТІ** в нашій кредитівці одержите: **5½ %**
- Один приклад: хто з Вас щадитиме в нашій кредитівці на юнацькому конті **ЩОМІСЯЦЯ ПО \$5.00** на 5½%, той після 5 років одержить: **343.15**

СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ
в українській кредитівці

"БУДУЧНІСТЬ"

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА В ТОРОНТО

140 Bathurst St. Toronto 2B, Ont.

Українська пекарня

The Future Bakery

її власниками є

АННА і пл. сен. РОМАН ВЖЕСНЕВСЬКІ
випікає

ЗДОРОВИЙ І СМАЧНИЙ ХЛІБ

і всі інші печива
735 Queen St. W. Toronto, Ont.

ПЛАСТУНИ І ПЛАСТУНКИ!

Складайте Ваші ощадності в найбільшій
і найстаршій в Торонті Кредитівці

Українська Кредитова Спілка

297 COLLEGE ST. — TORONTO 2B, ONT.

- Щоб мати пізніше потрібні гроші, треба вже сьогодні почати шадити і то в своїй українській установі.
- Ощадність — це прикмета кожного доброго пластуна чи доброї пластунки!

Пластуни й Пластунки Вінніпегу!

Складайте хочби найдрібніші ощадності
в українській кредитівці

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА ПІВНІЧНОГО ВІННІПЕГУ

667 Flora Ave. — Winnipeg 4, Man.

(дім Читальні "Просвіти", побіч Пластового Дому)

Пам'ятайте, що ощадність це четверта точка
пластового закону й гарна прикмета кожного
доброго пластуна й пластунки.

Хочете мати сотні доларів на свої студії?

— починайте шадити від... одного долара.

Пластун Ти, юнак?

ОЩАДНІСТЬ — Твій знак!

Щадити щоденно учись!

Як будеш студент,

Той даяр, той цент

Тобі допоможе колись

Здобути знання, прожиток, ім'я!

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“ У ЧІКАГО

2331 West Chicago Ave. — Chicago 22, Ill.

Увага! Увага!

«Юнака» треба не лише передплачувати, але й докладно читати, до нього дописувати, приєднувати йому передплатників і збирати пожертви на його пресфонд.